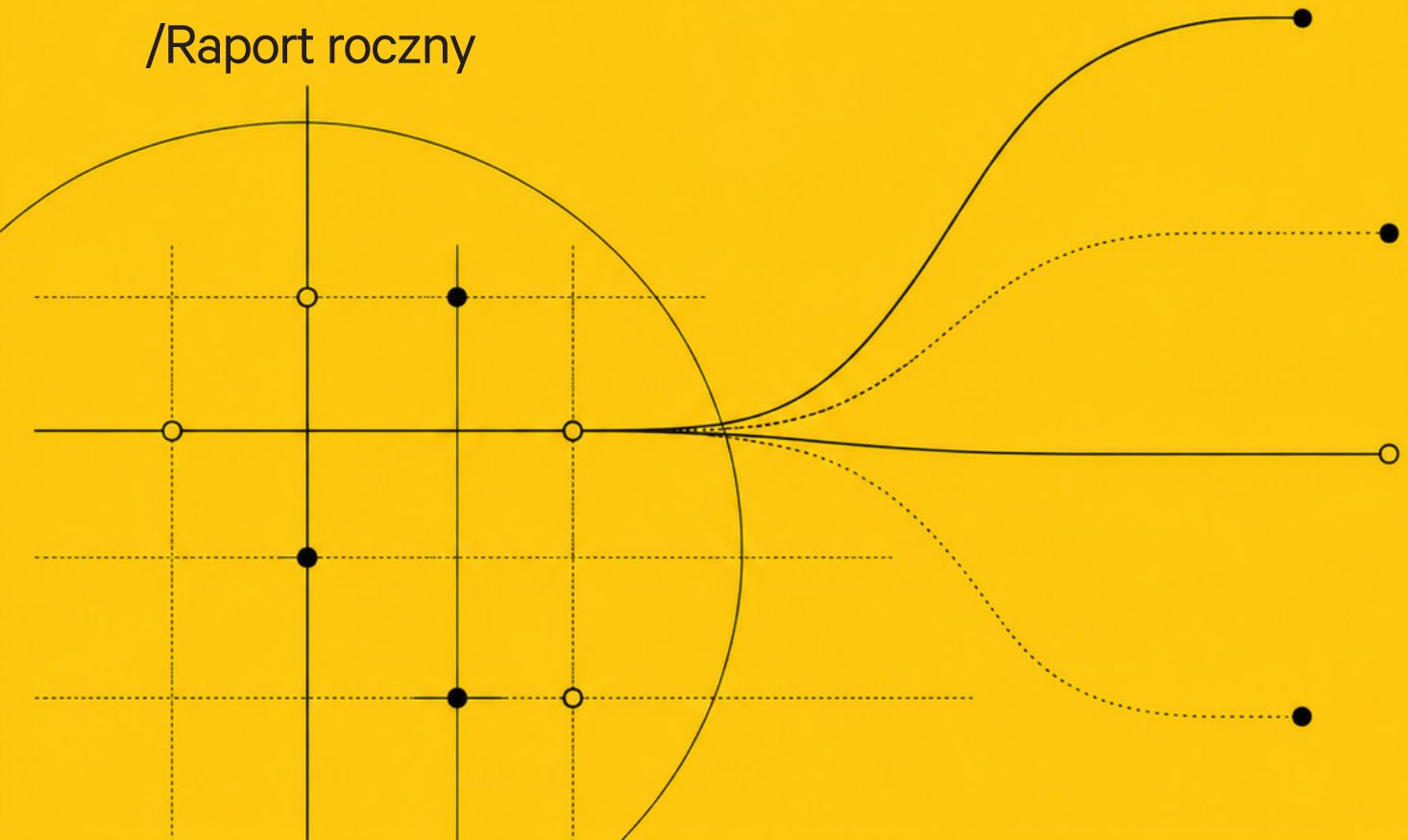
stowarzyszenie
żydowskie
czulent

Antysemityzm w Polsce 2025. Trendy, narracje i doświadczenia społeczności żydowskiej

/Raport roczny

Antysemityzm w Polsce 2025.

Trendy, narracje i doświadczenia społeczności żydowskiej

www.zglosantysemityzm.pl

Kraków 2026

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Metodologia
3. Zestawienie: incydenty antysemickie zgłoszone w Polsce w 2025 roku
4. Wizualizacja skali i dynamiki incydentów antysemickich
5. Przykłady incydentów o podłożu antysemickim
6. Trendy w roku 2025
7. Podsumowanie
8. zglosantysemityzm.pl
9. Biogramy
10. Bibliografia
11. Spis wykresów
12. Spis tabel
13. Spis illustracji

RAPORT OPRACOWAŁY:
Joanna Grabarczyk-Anders i Anna Zielińska

KONSULTACJE MERYTORYCZNE:
Piotr Kwapisiewicz, Anna Chipczyńska

Publikacja powstała w ramach projektu „Kompleksowa strategia przeciwdziałania antysemickiej mowie nienawiści w przestrzeni publicznej", finansowanego ze środków Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość" (EVZ), realizowanego przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent.

Niniejsza publikacja nie prezentuje stanowiska, opinii Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość" (EVZ).

Bezpłatna publikacja, nie na sprzedaż. Publikacja na licencji CC BY-SA 4.0 PL

Ostrzeżenie:
W tym raporcie znajdują się treści, które mogą być uznane za brutalne i niecenzuralne. Zalecamy ostrożne przeglądanie materiałów przez osoby wrażliwe lub młodsze. Zachęcamy do przeglądania z rozwagą. Naszym celem nie jest obrażanie, lecz działania edukacyjne i dostarczenie informacji.

WYDAWCA:
Żydowskie Stowarzyszenie Czulent
ul. św. Sebastiana 36/1,
31-051 Kraków
www.czulent.pl

Wydanie I
Kraków 2025
ISBN: 978-83-972977-3-9

Przyłącz się do nas
w przeciwdziałaniu antysemityzmowi.
Wesprzyj naszą organizację,
dokonując wpłaty na nasze konto.

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent
ul. św. Sebastiana 36/1, 31-051 Kraków
NIP: 6762300850

Konto bankowe:
42 1600 1462 1880 9351 6000 0001

1. WSTĘP

Rok 2025 był kolejnym okresem, w którym zjawisko antysemityzmu utrzymywało się zarówno w przestrzeni publicznej, jak i cyfrowej. Dane zebrane przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent przedstawiają kompleksowy obraz współczesnych form nienawiści wobec społeczności żydowskiej, których charakter, skala i sposoby rozpowszechniania wymagają zarówno pogłębionej diagnozy, jak i zdecydowanej odpowiedzi instytucjonalnej.

Niniejszy raport zawiera dane o przestępstwach z nienawiści, incydentach na tle antysemickim i mowie nienawiści motywowanej antysemityzmem, zgłoszonych Żydowskiemu Stowarzyszeniu Czulent w 2025 roku za pomocą platformy www.zglosantysemityzm.pl, a także dane pochodzące z wewnętrznego monitoringu internetu prowadzonego przez organizację.

Analiza danych wskazuje, że dominującą kategorią incydentów pozostają zachowania znieważające: pogardliwe komentarze, obelgi, szyderstwo, poniżanie oraz inne formy przemocy symbolicznej. Równolegle odnotowano akty wandalizmu, niszczenia mienia, gróźb, ataków werbalnych oraz przypadki przemocy fizycznej, co potwierdza trwałość klasycznych przejawów antysemityzmu w przestrzeni publicznej.

Wśród typów zdarzeń jednoznacznie dominowała mowa nienawiści, występująca zarówno samodzielnie, jak i w powiązaniu ze stereotypami antyżydowskimi, mitami spiskowymi, negacjonizmem i zniekształcaniem prawdy historycznej o Holokauście oraz antysemityzmem związanym z Izraelem. Internet, zwłaszcza platformy społecznościowe, pozostaje głównym kanałem dystrybucji treści nienawistnych. W 2025 roku treści te coraz częściej przybierały formę memów, grafik, nagrań,

przeróbek muzycznych, symboli wizualnych oraz komentarzy politycznych powielanych w wielu środowiskach online.

Kluczowe znaczenie dla interpretacji danych za 2025 rok ma zmiana metodologiczna dotycząca rejestrowania części incydentów online. W przypadku powtarzalnych aktywności — takich jak serie wpisów jednego użytkownika, wielokrotne publikowanie tego samego materiału, aktywność jednego profilu lub inicjatywy, retransmisje wydarzeń albo rozpowszechnianie kopii tego samego nagrania w różnych serwisach — zgłoszenie mogło zostać potraktowane jako jedna rozbudowana jednostka analityczna. Zmiana ta pozwala lepiej opisywać realne trendy, powtarzalność i dynamikę antysemityzmu online, zamiast ograniczać analizę do mechanicznego liczenia pojedynczych wpisów. **Dlatego niższa liczba jednostkowych zgłoszeń online nie powinna być interpretowana jako spadek skali zjawiska.**

Raport nie przedstawia pełnej liczby incydentów antysemickich w Polsce. W związku z obserwowanym od lat zjawiskiem underreportingu rzeczywista skala problemu pozostaje niewidoczna. To wyzwanie dotyczy nie tylko instytucji publicznych i organów ścigania, lecz także organizacji społecznych wspierających osoby doświadczające dyskryminacji i przestępstw z nienawiści. Mimo tych ograniczeń system oparty na współpracy ze społecznością żydowską, zgłoszeniach indywidualnych, monitoringu internetu oraz eksperckiej weryfikacji pozwala identyfikować kluczowe trendy antysemityzmu w Polsce i zagrożenia, z którymi mierzą się członkowie i członkinie społeczności żydowskiej.

Raport za 2025 rok ma charakter ekspercko-analityczny. Opiera się na analizie danych jakościowych i ilościowych, uwzględnia aspekty prawne oraz potencjalne kwalifikacje karnoprawne zgłaszanych zdarzeń. Centralnym elementem pozostaje perspektywa osób pokrzywdzonych oraz potrzeba dokumentowania przemocy w sposób, który pozwala nie tylko opisać skalę zjawiska, lecz także wskazać mechanizmy jego społecznego oddziaływania.

W raporcie, oprócz danych statystycznych i opisu metodologii, szczególną uwagę poświęcamy trendom, które w 2025 roku były szczególnie widoczne: memetyzacji antysemityzmu, recyklingowi nienawistnych haseł i piosenek, wzrostowi treści negujących lub zniekształcających Holokaust, aktywności środowisk politycznych wykorzystujących antysemickie klisze, mobilizacji wokół Jedwabnego, wykorzystywaniu narzędzi sztucznej inteligencji do produkcji treści nienawistnych oraz stosowaniu kodów wizualnych służących oznaczaniu osób i instytucji identyfikowanych jako żydowskie, izraelskie lub „syjonistyczne".

Antysemityzm nie jest wyłącznie problemem społeczności żydowskiej. Jest także wskaźnikiem kondycji debaty publicznej, poziomu zaufania społecznego i odporności demokratycznej. Tam, gdzie nienawiść wobec mniejszości staje się narzędziem politycznej mobilizacji, internetowej rozrywki lub mitów spiskowych, słabnie zdolność społeczeństwa do reagowania na kryzysy w sposób solidarny i racjonalny.

2. METODOLOGIA

Ogólne założenia

Raport obejmuje incydenty o charakterze antysemickim, które miały miejsce w Polsce w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku i zostały zgłoszone Żydowskiemu Stowarzyszeniu Czulent za pośrednictwem platformy internetowej lub zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu przestrzeni cyfrowej.

Proces gromadzenia danych opiera się na współpracy z osobami doświadczającymi przemocy motywowanej uprzedzeniami i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, a także na analizie publicznie dostępnych treści w internecie. Monitoring obejmował platformy społecznościowe, portale informacyjne, fora internetowe oraz inne przestrzenie komunikacji cyfrowej.

Każdy incydent został poddany weryfikacji merytorycznej przez przeszkolony zespół analityczny. Weryfikacja obejmowała ocenę kontekstu zdarzenia, języka użytego przez sprawcę oraz potencjalnej motywacji uprzedzeniowej. W przypadkach niejednoznacznych stosowano procedurę konsultacji zespołowej oraz odniesienie do standardów międzynarodowych, w tym wytycznych OBWE, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji.

Podstawą operacyjną klasyfikacji incydentów była robocza definicja antysemityzmu przyjęta przez Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Definicja ta umożliwia identyfikację zarówno bezpośrednich przejawów wrogości wobec osób żydowskiego pochodzenia, jak i bardziej złożonych form uprzedzeń, takich jak delegitymizacja Państwa Izrael czy relatywizowanie pamięci o Zagładzie[1].

Klasyfikacja incydentów

W 2025 roku wprowadzono zmianę metodologiczną w zakresie rejestrowania incydentów online, aby lepiej opisywać trendy i realną dynamikę antysemityzmu, a nie wyłącznie liczbę pojedynczych wpisów. Aktywność tego samego użytkownika, profilu, kanału lub inicjatywy – obejmująca serię komentarzy, wpisów lub wielokrotne publikacje tego samego materiału – nie jest liczona jako odrębny incydent dla każdej publikacji, jeżeli stanowi element jednej aktywności, narracji lub kampanii. Takie przypadki ujmujemy jako jedno rozbudowane zgłoszenie i jedną jednostkę analityczną, z odnotowaniem skali, powtarzalności i kontekstu rozpowszechniania. Dotyczy to m.in. kont publikujących liczne treści antysemickie, masowego udostępniania retransmisji lub nagrań spotkań o charakterze antysemickim w wielu kopiach i serwisach oraz sytuacji, w których podczas jednego wydarzenia dochodzi do wielu wypowiedzi lub działań antysemickich. Dlatego liczba jednostkowych zgłoszeń online może pozornie wydawać się niższa niż przy liczeniu każdego wpisu osobno, choć skala antysemityzmu – jego intensywność i powtarzalność – jest znacząco większa.

Podobnie jak w latach poprzednich, zastosowano kategorie analityczne oparte na metodologii brytyjskiej organizacji Community Security Trust (CST)[2], zaadaptowane do warunków polskich oraz standardów wypracowanych przez European Network on Monitoring Antisemitism (ENMA)[3]. Dzięki zachowaniu tej samej struktury klasyfikacyjnej możliwe jest bezpośrednie porównywanie danych za 2025 rok z wynikami z lat ubiegłych oraz analiza zmian w skali i charakterze odnotowywanych incydentów w przestrzeni publicznej.

Szczególną kategorię stanowiły incydenty mające miejsce w przestrzeni cyfrowej, które w 2025 roku osiągnęły skalę niespotykaną w latach wcześniejszych. Zjawisko to wiąże się z rosnącą rolą me-

1 Definicja przyjęta przez Polskę w 2016 roku w ramach członkostwa w Międzynarodowym Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA). *https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-antysemityzmu-przyjeta-przez-miedzynarodowy-sojusz-na-rzecz-pamieci-o-holokauscie* (dostęp: 22.06.2026)

2 *https://cst.org.uk/* (dostęp:22.06.2026)

3 *https://enma.eu* (dostęp:22.06.2026)

diów społecznościowych jako głównego kanału rozpowszechniania narracji nienawistnych oraz z utrzymującym się poczuciem bezkarności sprawców, wynikającym między innymi z trudności w ich identyfikacji i ograniczonej skuteczności reagowania na naruszenia prawa w przestrzeni cyfrowej.

Należy podkreślić, że niższa liczba zarejestrowanych incydentów online w porównaniu z poprzednim rokiem nie oznacza spadku skali antysemityzmu w przestrzeni cyfrowej. Dane prezentowane w raporcie są wynikiem monitoringu internetu prowadzonego przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, opartego na rozbudowanych korpusach językowych oraz eksperckiej analizie treści. W monitoringu wykorzystujemy narzędzie SentiOne, służące do social listeningu, które pozwala identyfikować publicznie dostępne treści online na podstawie złożonych zestawów słów kluczowych, wariantów językowych, kodów, eufemizmów, błędów pisowni, haseł oraz narracji charakterystycznych dla antysemickiej mowy nienawiści. Wyniki uzyskane za pomocą narzędzi automatycznych są następnie weryfikowane przez zespół analityczny. Dzięki temu raport wykracza poza proste zliczanie pojedynczych wpisów i pozwala uchwycić szersze trendy, powtarzalne narracje oraz realną dynamikę rozprzestrzeniania się antysemityzmu online.

Podstawę prawną kwalifikacji analizowanych zdarzeń stanowią przepisy polskiego Kodeksu karnego, w szczególności:

- **art. 256 k.k.**, penalizujący publiczne propagowanie ustrojów totalitarnych oraz nawoływanie do nienawiści ze względu na przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową lub bezwyznaniowość;
- **art. 257 k.k.**, odnoszący się do publicznego znieważania osób lub grup ludności oraz naruszania ich nietykalności cielesnej z tych samych przyczyn.
- **art. 119 k.k.**, penalizujący stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby albo grupy osób z powodu ich przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu bezwyznaniowości.
- **art. 55 Ustawy o IPN**: publiczne i sprzeczne z faktami zaprzeczanie zbrodniom nazistowskim, komunistycznym oraz innym zbrodniom przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodniom wojennym, o których mowa w ustawie.

Kluczowym kryterium uznania danego zdarzenia za przestępstwo motywowane uprzedzeniem pozostaje **motywacja sprawcy**, rozumiana jako działanie ukierunkowane na osobę lub grupę ze względu na ich rzeczywistą lub domniemaną przynależność do określonej kategorii chronionej.

Incydenty antysemickie[4] – w tym także zdarzenia niebędące czynami zabronionymi w rozumieniu prawa polskiego – są w raporcie systematyzowane według sześciu kategorii: przemocy fizycznej, ataku, zniszczenia mienia, groźby, zachowania znieważającego oraz propagandy masowej. **Przemoc fizyczna** obejmuje działania zagrażające życiu lub zdrowiu, natomiast atak odnosi się do mniej poważnych form napaści, w tym ich usiłowania. **Zniszczenie mienia** obejmuje celowe uszkodzenia, w tym graffiti i oznaczenia o charakterze antysemickim, skierowane przeciwko mieniu, miejscom pamięci oraz instytucjom żydowskim lub postrzeganym jako żydowskie. **Groźby** rozumiane są jako bezpośrednie zapowiedzi użycia przemocy, a **zachowania znieważające** jako wszelkie wypowiedzi i działania o charakterze antysemickim, również w przestrzeni internetowej. **Propaganda masowa** dotyczy rozpowszechniania treści antysemickich do szerokiego, nieokreślonego kręgu odbiorców. Rejestrowane są także zgromadzenia publiczne zawierające takie treści; całe wydarzenie klasyfikowane jest wówczas jako zachowanie znieważające, a ewentualne akty przemocy lub groźby jako odrębne incydenty.

W analizie treści wyróżniamy pięć podstawowych form antysemityzmu: (1) paradygmat obcości – percepcja Żydów jako „obcych", nienależących do większościowego społeczeństwa; (2) antyjudaizm (antysemityzm tradycyjny), oparty na uprzedzeniach religijnych i stereotypach (np. oskarżenia o bogobójstwo); (3) antysemityzm współczesny, odwołujący się do koncepcji rzekomej „duszy grupowej", przypisującej Żydom wspólne, ukryte cele, nadmierny wpływ na życie publiczne oraz zbiorową odpowiedzialność za działania osób, organizacji i instytucji żydowskich; (4) antysemityzm post-Szoah (wtórny), obejmujący m.in. negowanie lub relatywizowanie Zagłady[5] oraz zaprze-

4 Termin „incydent antysemicki" jest stosowany zgodnie z praktyką międzynarodowych instytucji zajmujących się monitorowaniem antysemityzmu i przestępstw z nienawiści, w tym OBWE/ODIHR oraz Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA). Obejmuje on zarówno czyny stanowiące naruszenie prawa, jak i zdarzenia, które nie są czynami zabronionymi w rozumieniu prawa karnego, lecz ze względu na swój charakter są istotne dla dokumentowania i analizy przejawów antysemityzmu.

5 Żydowskie Stowarzyszenie Czulent stosuje operacyjną definicję negacjonizmu oraz zniekształcania prawdy historycznej o Holokauście zgodnie z wytycznymi Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). *https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-negacjonizmu-i-zniekształcania-prawdy-historycznej-o-holokauscie* (dostęp: 22.06.2026)

czanie odpowiedzialności sprawców; oraz (5) antysemityzm związany z Izraelem (antysyjonizm), gdy krytyka Państwa Izrael przekracza granice uzasadnionej debaty politycznej i przyjmuje formę demonizacji, delegitymizacji lub stosowania podwójnych standardów wobec państwa żydowskiego, zgodnie z kryteriami wskazywanymi przez definicję IHRA oraz test 3D Natana Szarańskiego.

Słownik pojęć

W ramach swojej działalności oraz w kontekście opracowywania metodologii Żydowskie Stowarzyszenie Czulent stosuje roboczą definicję antysemityzmu[6], negacjonizmu[7] oraz zniekształcania prawdy historycznej dotyczącej Holokaustu zgodnie z wytycznymi Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Ponadto stowarzyszenie odwołuje się do definicji przestępstw motywowanych uprzedzeniami na tle antysemickim, opracowanych przez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)[8].

Antysemityzm – określone postrzeganie Żydów, które może się wyrażać jako nienawiść do nich. Antysemityzm przejawia się zarówno w słowach, jak i czynach skierowanych przeciwko Żydom lub osobom, które nie są Żydami, oraz ich własności, a także przeciw instytucjom i obiektom religijnym społeczności żydowskiej[9].

Incydent na tle antysemickim – każde zdarzenie, które ma w sobie elementy niechęci, przemocy lub dyskryminacji w oparciu o antysemicką motywację sprawcy.

Przestępstwo motywowane uprzedzeniami na tle antysemickim – polski system prawa karnego nie operuje definicją przestępstwa motywowanego uprzedzeniami. Pojęcie to jednak zostało zdefiniowane przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (ODIHR/OBWE). Zgodnie z tą definicją „przestępstwa z nienawiści są czynami przestępczymi motywowanymi uprzedzeniami w stosunku do określonej grupy ludzi. Wszystkie przestępstwa z nienawiści mają dwie wyróżniające je cechy: (1) są czynami, które stanowią przestępstwo w świetle prawa karnego i (2) przy popełnianiu przestępstwa, sprawca kieruje się uprzedzeniami”[10].

Mowa nienawiści – *„wypowiedzi mające charakter propagowania, promowania lub podżegania do (w jakiejkolwiek formie) oczerniania lub nienawiści w stosunku do osoby lub grupy osób, jak również wszelkiego rodzaju nękanie, znieważanie, negatywne stereotypizowanie, piętnowanie lub groźenie w odniesieniu do takiej osoby lub grupy osób i uzasadnianie wszystkich poprzednich typów wypowiedzi ze względu na »rasę«, kolor skóry, pochodzenie, pochodzenie narodowe lub etniczne, wiek, niepełnosprawność, tożsamość płciową, orientację seksualną oraz inne cechy lub status osobisty”*[11]. Polski system prawa karnego nie operuje definicją mowy nienawiści.

Negacjonizm i zniekształcanie prawdy historycznej Holokaustu – propagandowy dyskurs, który neguje rzeczywistość historyczną oraz zakres Holokaustu (Shoah), czyli eksterminacji Żydów przez nazistów i ich współpracowników podczas II wojny światowej. Negacjonizm odnosi się w szczególności do wszelkich prób twierdzenia, że Holokaust (Szoa) w ogóle się nie wydarzył. Negacjonizm może obejmować publiczne negowanie lub podawanie w wątpliwość stosowania podstawowych metod Zagłady (np. komór gazowych, masowych rozstrzelań, głodzenia i torturowania) lub zamiaru dokonania ludobójstwa na narodzie żydowskim. Formy negacjonizmu mogą również obejmować obwinianie Żydów za wyolbrzymianie lub wymyślenie Zagłady dla celów politycznych lub finansowych, jakby była wynikiem żydowskiego spisku. Celem negacjonizmu często bywa rehabilitacja otwartego antysemityzmu oraz promowanie ideologii politycznych i tworzenie warunków, które sprzyjają zaistnieniu takiego samego zdarzenia, jakiemu negacjonizm zaprzecza, a także prze-

6 Więcej na: *https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-antysemityzmu-przyjeta-przez-miedzynarodowy-sojusz-na-rzecz-pamieci-o-holokauscie* (dostęp: 22.06.2026).

7 Więcej na: *https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-negacjonizmu-i-zniekształcania-prawdy-historycznej-o-holokauscie* (dostęp: 22.06.2026).

8 Więcej na: *https://hatecrime.osce.org/* (dostęp: 22.06.2026).

9 Definicja antysemityzmu Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Więcej na temat definicji znajdziesz w naszej publikacji: P. Kwapisiewicz, A. Zielińska, Definicja antysemityzmu Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście. Opracowanie. Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2021. *https://czulent.pl/wp-content/uploads/2022/02/definicja-antysemityzmu-ihra-omowienie.pdf*. (dostęp: 22.06.2026)

10 Zrozumienie antysemickich przestępstw z nienawiści i zapewnienie bezpieczeństwa społecznościom żydowskim. Praktyczny przewodnik. OBWE/ODIHR 2018, s. 5. *https://www.osce.org/files/f/documents/b/d/371116.pdf* (dostęp: 22.06.2026).

11 Na potrzeby raportu stosowane jest rozumienie mowy nienawiści oparte na standardach wypracowanych w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który odwołuje się w tym zakresie m.in. do Rekomendacji nr R (97) 20 Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczącej „mowy nienawiści” oraz Ogólnej Rekomendacji Politycznej nr 15 Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) w sprawie przeciwdziałania mowie nienawiści z 2015 r.

rzucenie odpowiedzialności na Żydów i ponowna legitymizacja antysemityzmu[12]. Zniekształcanie prawdy historycznej o Holokauście odnosi się m.in. do:

- „zamierzonych działań podejmowanych w celu usprawiedliwienia Holokaustu lub minimalizowania jego znaczenia lub istotnych jego elementów, w tym [roli] współpracowników i sojuszników nazistowskich Niemiec;
- rażącego zaniżania liczby ofiar Holokaustu wbrew temu, co podają wiarygodne źródła;
- prób obwiniania Żydów za spowodowanie ludobójstwa swojego narodu; twierdzeń, które przedstawiają Holokaust jako pozytywne wydarzenie historyczne. Twierdzenia te nie są przykładem negacjonizmu, lecz są z nim ściśle związane jako radykalna forma antysemityzmu. Mogą one sugerować, że Holokaust nie okazał się wystarczająco skuteczny w realizacji swego celu, jakim było »ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej«;
- prób rozmycia odpowiedzialności za utworzenie obozów koncentracyjnych i obozów śmierci, zakładanych i prowadzonych przez nazistowskie Niemcy poprzez obarczanie winą innych narodów lub grup etnicznych".

Ograniczenia badania

Przy interpretacji wyników należy uwzględnić czynniki wpływające na poziom zgłaszalności incydentów, w tym poziom zaufania do instytucji publicznych, obawę przed wtórną wiktymizacją oraz społeczną normalizację części zachowań antysemickich. Czynniki te stanowią nieodłączny element badań monitoringowych tego rodzaju. Zastosowana metodologia, oparta na jednolitych kryteriach identyfikacji, klasyfikacji i oceny zdarzeń, pozwala jednak na wiarygodne śledzenie zmian w czasie, analizę trendów oraz ocenę dynamiki współczesnego antysemityzmu.

12 Robocza definicja negacjonizmu i zniekształcania prawdy historycznej o Holokauście Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście *https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-negacjonizmu-i-zniekształcania-prawdy-historycznej-o-holokauscie* (dostęp: 22.06.2026).

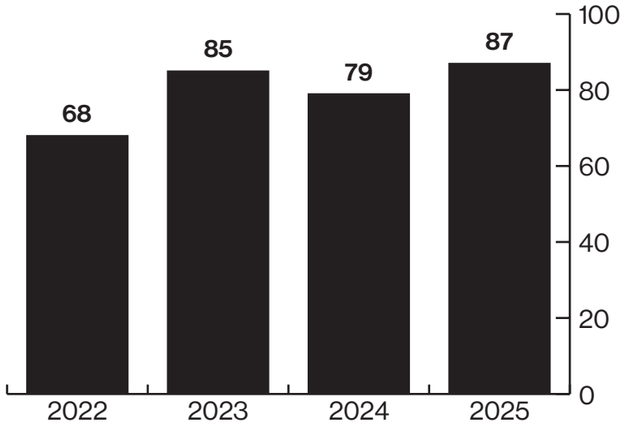
3. Zestawienie: incydenty antysemickie zgłoszone w Polsce w 2025 roku

W 2025 roku przeanalizowano **1233 zgłoszenia** incydentów o charakterze antysemickim. Spośród nich 84 nie przeszło weryfikacji[13]. Do niniejszego raportu końcowego zakwalifikowano **1149 potwierdzonych przypadków,** w tym 1 przypadek przemocy fizycznej, 3 przypadki ataków, 21 gróźb, 22 przypadki zniszczenia mienia żydowskiego i miejsc pamięci. Odnotowano również 8 przypadków propagandy masowej[14] oraz 1080 przypadków zachowań znieważających[15]. Podobnie jak w latach poprzednich, odnotowano powszechność zachowań znieważających w przestrzeni online – aż **1060 incydentów** miało formę zachowań naruszających (abusive behaviour), z czego zdecydowana większość dotyczyła wypowiedzi w internecie, głównie na platformach społecznościowych. W 2025 roku zaobserwowano utrzymujący się trend wzrostowy polegający na tym, że mowa nienawiści – stanowiąca większość incydentów online – ewoluuje w kierunku coraz większego udziału treści o charakterze bezprawnym, naruszających przepisy polskiego prawa.

13 Proces weryfikacji incydentów jest przeprowadzany zgodnie z przyjętą metodologią Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, opisaną w niniejszym raporcie. W związku z tym, część zgłoszeń nie została zakwalifikowana jako incydenty antysemickie ze względu na niespełnienie określonych kryteriów analitycznych.

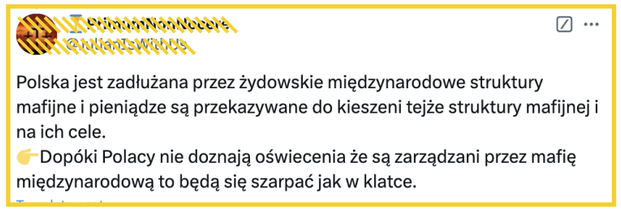
14 Propaganda masowa to celowe, systematyczne działanie mające na celu kształtowanie określonych poglądów, postaw i zachowań dużych grup ludzi przez wykorzystanie środków masowego przekazu, takich jak radio, telewizja, prasa czy internet.

15 Z czego 1061 miało miejsce online, 1043 incydentów miało miejsce na platformach społecznościowych. Oto rozkład przypadków zachowań naruszających (abusive behaviour) online na platformach społecznościowych według serwisów: X – 944, Facebook – 59, TikTok – 18, Instagram – 8, YouTube – 8, Inne – 5

Wykres 1. Incydenty offline na przestrzeni lat.

W analizowanym materiale empirycznym pojedyncze zdarzenia często wykazują cechy więcej niż jednej kategorii antysemityzmu, co potwierdza ich złożony i wielowymiarowy charakter. W 2025 roku dominującą formą pozostawał tzw. **antysemityzm współczesny, który – podobnie jak w latach ubiegłych – stanowił 55,5% wszystkich odnotowanych incydentów (n=931).**

Polska jest zadłużana przez żydowskie międzynarodowe struktury mafijne i pieniądze są przekazywane do kieszeni tejże struktury mafijnej i na ich cele.
👉Dopóki Polacy nie doznają oświecenia że są zarządzani przez mafię międzynarodową to będą się szarpać jak w klatce.

Rycina 1. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 2 stycznia 2025 r.

Istotna część zdarzeń wpisywała się również w **paradygmat obcości**, konstruujący Żydów jako grupę pozostającą poza wspólnotą społeczną. Tego rodzaju narracje zidentyfikowano w 18,5% przypadków (n=310). Ponadto znaczący odsetek incydentów stanowiły przejawy antysemityzmu związanego z Izraelem, które odpowiadały za 15,7% wszystkich zdarzeń (n=263).

Antysemityzm nie funkcjonuje w próżni społecznej i często współwystępuje z innymi formami uprzedzeń oraz dyskryminacji. **W 2025 roku najczęściej identyfikowaną kategorią współwystępującą był seksizm – incydenty te stanowiły 21% wszystkich przypadków (n=208).**

Forma dyskryminacji	Liczba incydentów
Seksizm	208
Rasizm	41
anty-LGBTIQ	37
Romofobia	4

Tabela 1. Krzyżowe występowanie uprzedzeń łączonych z antysemityzmem.

W raporcie za 2024 rok[16] odnotowano wyraźny trend wzrostowy w zakresie antysemickich wypowiedzi wymierzonych w kobiety. Analiza materiału z 2025 roku potwierdza utrzymywanie się tego zjawiska, widocznego zarówno w sposobach komunikacji, jak i w języku używanym w przestrzeni internetowej.

Zjawisko to należy interpretować w szerszym kontekście przemian współczesnych ruchów antydemokratycznych, w których narracje mizoginiczne odgrywają coraz ważniejszą rolę. Jak wskazują analizy dyskursu tzw. manosfery, mamy do czynienia z procesem radykalizacji, w którym treści oparte na pogardzie wobec kobiet, resentymentach płciowych oraz poczuciu utraty statusu społecznego stają się istotnym wektorem mobilizacji politycznej.[17] W tym ujęciu seksizm nie jest jedynie współwystępującą formą uprzedzeń, lecz elementem szerszego repertuaru ideologicznego, który sprzyja normalizacji postaw wykluczających i autorytarnych.

Co istotne, w ramach tych narracji często pojawiają się również wątki spiskowe i uproszczone wyjaśnienia procesów społecznych, w tym wątki antysemickie, które wpisują się w logikę poszukiwania „ukrytych sprawców" odpowiedzialnych za zmiany społeczne.[18] W efekcie obserwujemy wzajemne wzmacnianie się różnych form uprzedzeń, co przekłada się na zwiększoną intensywność i społeczną widoczność analizowanych zjawisk.

16 Antysemickie incydenty w roku 2024. Badanie doświadczenia społeczności żydowskiej. Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2025. *https://czulent.pl/antysemickie-incydenty-w-roku-2024-badanie-doswiadczenia-spolecznosci-zydowskiej/* (dostęp: 22.06.2026)

17 Agnieszka Graff o manosferze: „Mamy do czynienia z nową formą faszyzmu", OKO.press 2026 *https://oko.press/agnieszka-graff-o-manosferze-mamy-do-czynienia-z-nowa-forma-faszyzmu* (dostęp: 22.06.2026)

18 Ibidem

Analiza struktury osób pokrzywdzonych wskazuje, że w przypadkach dotyczących konkretnych osób częściej ofiarami byli mężczyźni niż kobiety. **W 75,5% takich incydentów atakowani byli mężczyźni (n=203); incydenty skierowane przeciwko kobietom stanowiły 23% (n=62).**

W ujęciu temporalnym analiza rozkładu incydentów w ciągu roku wskazuje na wyraźną koncentrację zdarzeń w okresach o podwyższonej intensywności politycznej. **Największą liczbę incydentów odnotowano w dniu 18 maja 2025 roku[19] (n=29)**, tj. w dniu pierwszej tury wyborów prezydenckich w Polsce. Wynik ten pozostaje spójny z wcześniejszymi obserwacjami Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, wskazującymi na systematyczne zwiększanie się liczby treści nienawistnych w okresach kampanii wyborczych, kiedy antysemityzm częściej staje się narzędziem mobilizacji politycznej, delegitymizacji przeciwników oraz polaryzacji debaty publicznej.

W raportach dotyczących wyborów parlamentarnych 2023[20], wyborów do Parlamentu Europejskiego 2024[21] oraz wyborów prezydenckich 2025[22] wykazano, że okresy kampanii wyborczych charakteryzują się nie tylko wzrostem ogólnej liczby treści nienawistnych, ale również ich większą widocznością oraz instrumentalizacją w dyskursie politycznym. W szczególności podkreślono, że antysemityzm, obok innych form uprzedzeń, funkcjonuje jako element dynamicznie przenikający przestrzeń debat politycznych i medialnych, a jego intensyfikacja koreluje z momentami mobilizacji elektoratu oraz wzmożonej aktywności komunikacyjnej aktorów politycznych.

Z perspektywy analitycznej wyniki te wzmacniają tezę, że w okresach wyborczych antysemityzm bywa funkcjonalnie wykorzystywany jako zasób dyskursywny. W tym ujęciu nie pełni on wyłącznie roli ekspresji uprzedzeń, lecz może być wykorzystywany jako narzędzie mobilizacji politycznej, polaryzacji społecznej oraz budowania ram interpretacyjnych wokół rywalizacji wyborczej.

19 Oficjalne wyniki wyborów prezydenckich 2025. PKW podała dane ze 100 proc. obwodów. *Onet.pl*. *https://www.onet.pl/informacje/onetwiadomosci/oficjalne-wyniki-wyborow-prezydenckich-2025-pkw-podala-dane-ze-100-proc-obwodow/kcj5hs4,79cfc278* (dostęp: 22.06.2026)

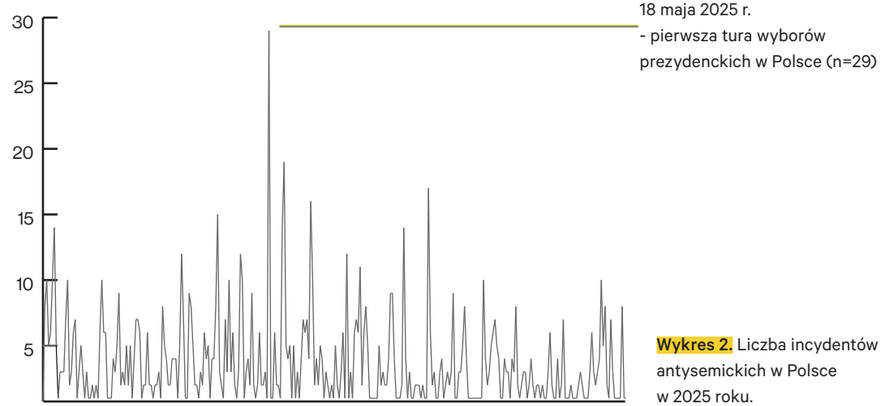
20 Monitoring nienawistnych treści. Wybory parlamentarne 2023, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2023. *https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-parlamentarnych-2023/* (dostęp: 22.06.2026)

21 Monitoring nienawistnych treści. Wybory do Parlamentu Europejskiego 2024. Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2024. *https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-do-parlamentu-europejskiego-2024/* (dostęp: 22.06.2026)

22 Monitoring nienawistnych treści. Wybory na Prezydenta 2025. Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2025. *https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-prezydenckich-2025/*

Kolejny wzrost zanotowaliśmy 27 maja (n=19), kiedy uruchomiono pomoc humanitarną w Rafah.[23] Trzeci wzrost także związany był z wydarzeniami w Strefie Gazy – 30 sierpnia trwały działania Izraela w Gazie. Tymczasem ministrowie spraw zagranicznych Unii Europejskiej debatowali w Danii nad nałożeniem sankcji na Izrael[24]. Zanotowaliśmy wtedy łącznie 17 incydentów.

Wykres 2. Liczba incydentów antysemickich w Polsce w 2025 roku.

23 Palestinians rush US-backed aid centre despite concerns over checks. Reuters 2025. *https://www.reuters.com/world/middle-east/palestinians-wary-us-backed-aid-group-begins-operations-gaza-2025-05-27/?utm_source=-chatgpt.com* (dostęp 22.06.2026:)

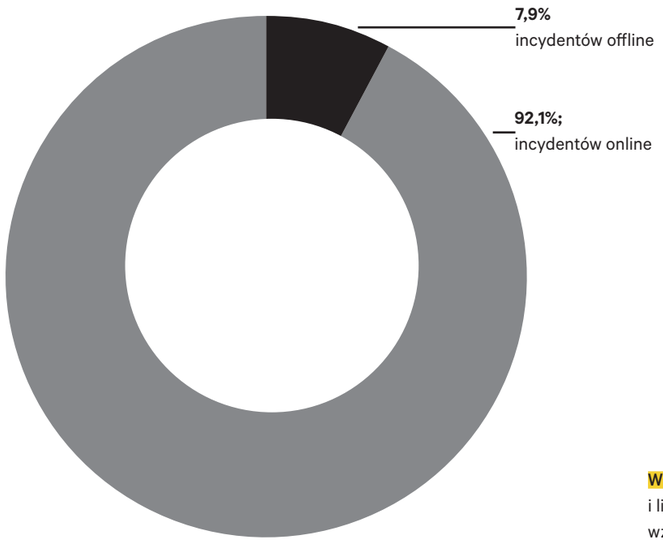
24 Gaza pod ostrzałem. Debata o sankcjach dla Izraela [RELACJA]. *Onet.pl https://wiadomosci.onet.pl/swiat/gaza-pod-ostrzalem-debata-o-sankcjach-dla-izraela-relacja/mntqk9r?utm_source=chatgpt.com_viasg_wiadomosci&utm_medium=referal&utm_campaign=leo_automatic&srcc=undefined&utm_v=2* (dostęp: 22.06.2026)

4. Wizualizacja skali i dynamiki incydentów antysemickich

Typy incydentów

Ilościowa analiza incydentów antysemickich zarejestrowanych w 2025 roku pozwala wskazać główne cechy badanego zjawiska oraz zmiany zachodzące w jego strukturze. Rozkład poszczególnych kategorii zdarzeń, ich natężenie oraz współwystępowanie z innymi formami uprzedzeń dostarczają istotnych informacji na temat sposobów manifestowania się antysemityzmu we współczesnej Polsce.

Przedstawione dane umożliwiają identyfikację dominujących trendów oraz analizę zależności między incydentami a szerszym kontekstem społecznym, politycznym i medialnym.

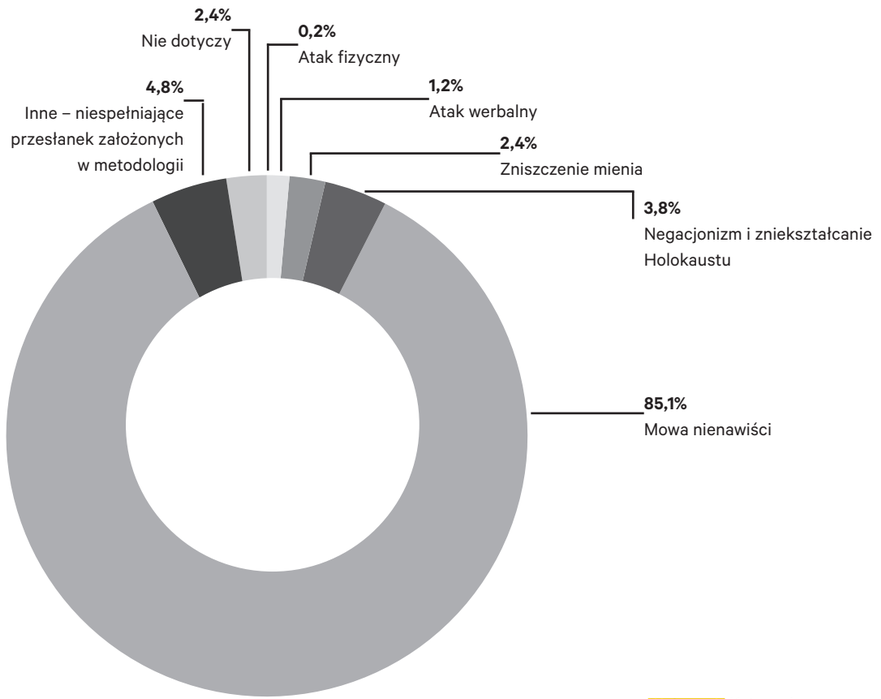

Wykres 3. Procentowy i liczbowy udział incydentów ze względu na miejsce wystąpienia.

Typ zdarzenia[25]	Liczba incydentów
Atak fizyczny	3
Atak werbalny	15
Zniszczenie mienia	30
Negacjonizm i zniekształcanie Holokaustu	47
Mowa nienawiści	1051
Inne – niespełniające przesłanek opisanych w rozdziale metodologia	59
Nie dotyczy	30

Tabela 2. Kategorie incydentów nadawane przez osoby zgłaszające już na etapie korzystania z platformy stanowią podstawę pierwszego podziału incydentów.

Wykres 4. Kategorie incydentów na tle antysemickim w 2025 roku.

25 Każdy zgłoszony incydent jest weryfikowany przez zespół ekspercki.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej identyfikowanymi naruszeniami były czyny odpowiadające przepisom art. 256 oraz art. 257 Kodeksu karnego, odnoszącym się odpowiednio do propagowania nienawiści oraz publicznego znieważania osób lub grup ludności z powodu ich przynależności narodowej, etnicznej, rasowej lub wyznaniowej.

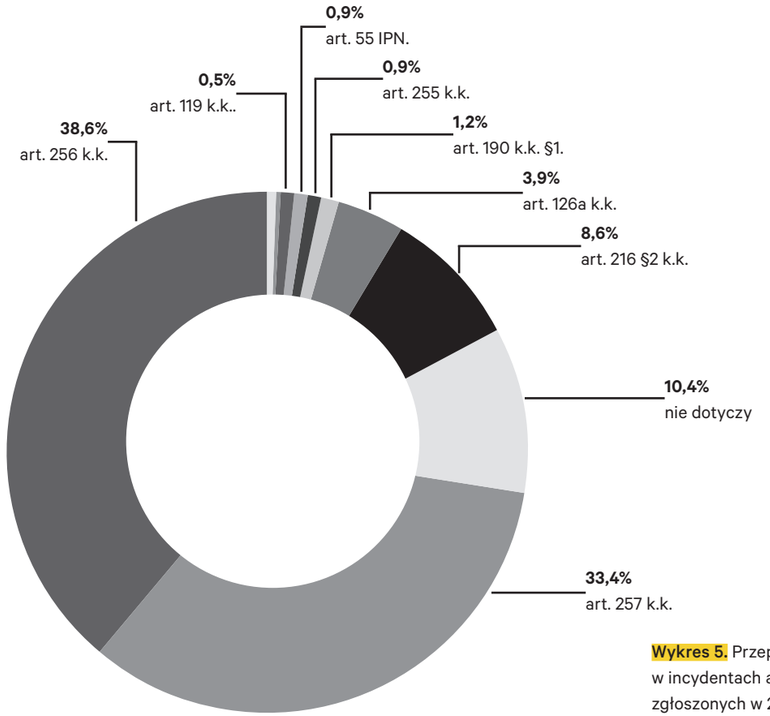
Należy jednocześnie podkreślić, że pojedyncze incydenty antysemickie często obejmowały zachowania mogące wypełniać znamiona więcej niż jednego przepisu Kodeksu karnego jednocześnie. Poniższa tabela oraz wykres przedstawiają zestawienie przepisów prawa karnego, które — w ocenie zespołu eksperckiego[26] — mogły zostać naruszone w incydentach zgłoszonych w 2025 roku.

Kwalifikacja prawna	Liczba incydentów
art. 256 k.k.	612
art. 257 k.k.	529
art. 216 §2 k.k.	137
art. 126a k.k.	61
art. 190 k.k. §1	19
art. 255 k.k.	15
art. 55 IPN	14
art. 226 §3 k.k.	10
art. 119 k.k.	8
art. 261 k.k.	6
art. 217 k.k. §1	3

Tabela 3. Przepisy naruszone w incydentach antysemickich zgłoszonych w 2025 roku

26 Każdy zgłoszony incydent podlega ocenie, czy dane zdarzenie może wypełniać znamiona czynu zabronionego określonego w polskim Kodeksie karnym. W tym celu zespół ekspercki, składający się z prawników i prawniczek oraz specjalistów i specjalistek zajmujących się przeciwdziałaniem mowie nienawiści i przestępstwom motywowanym uprzedzeniami, dokonuje analizy prawnej zgromadzonego materiału oraz przypisuje potencjalne kwalifikacje prawne poszczególnym zdarzeniom.

Wykres 5. Przepisy naruszone w incydentach antysemickich zgłoszonych w 2025 roku.

Formy antysemityzmu

Ocena antysemickiego charakteru zgłaszanych incydentów opiera się na operacyjnej definicji antysemityzmu przyjętej przez Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Jednym z najważniejszych wniosków płynących z analizy jest wysoki stopień współwystępowania różnych form i mechanizmów antysemityzmu w obrębie pojedynczych incydentów. Oznacza to, że współczesny antysemityzm funkcjonuje najczęściej jako zjawisko złożone, łączące odmienne narracje, stereotypy i sposoby wyrażania wrogości wobec Żydów.

Analiza zgłoszeń dotyczących incydentów antysemickich odnotowanych w Polsce w 2025 roku wskazuje na wyraźną dominację współczesnych form antysemityzmu, których głównym obszarem występowania pozostaje przestrzeń cyfrowa, w szczególności platformy społecznościowe i platformy komunikacyjne. Najczęściej identyfikowaną kategorią incydentów była mowa nienawiści odnosząca się do osób żydowskich, społeczności żydowskiej.

Typ antysemityzmu	Liczba incydentów	Procent ogółu (%)*
antysemityzm współczesny	931	55,5%
paradygmat obcości	310	18,5%
antysemityzm związany z Izraelem	263	15,7%
antysemityzm post-Szoah	124	7,4%
antyjudaizm	25	1,5%

*Uwaga: Suma procentów przekracza 100%, ponieważ jeden incydent mógł być zaklasyfikowany do więcej niż jednego typu antysemityzmu.

Tabela 4. Procentowy udział różnych typów antysemityzmu w zgłoszonych incydentach w 2025 roku.

Geograficzne rozmieszczenie incydentów antysemickich

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej incydentów offline w 2025 roku zgłoszono w województwie mazowieckim. Odnotowano tam 29 przypadków, co stanowi 32,6% wszystkich zgłoszonych incydentów w przestrzeni fizycznej. Spośród nich 28 miało miejsce w Warszawie. Na drugim miejscu znalazło się województwo małopolskie, w którym zgłoszono 28 incydentów, z czego 22 zostały odnotowane w Krakowie.

Województwo	Liczba incydentów
dolnośląskie	6
kujawsko-pomorskie	1
lubelskie	2
lubuskie	1
mazowieckie	29
małopolskie	28
opolskie	1
podkarpackie	4
podlaskie	4
pomorskie	6
warmińsko-mazurskie	1
wielkopolskie	2
łódzkie	1
śląskie	2
świętokrzyskie	1

Tabela 5. Rozkład zgłoszonych incydentów offline według województw.

.

5. Przykłady incydentów o podłożu antysemickim

Analiza jakościowa zgłoszonych incydentów pozwala spojrzeć na antysemityzm nie tylko przez pryzmat statystyk, lecz także konkretnych doświadczeń osób pokrzywdzonych oraz sposobów funkcjonowania antyżydowskich narracji w przestrzeni publicznej. Wybrane przypadki ilustrują najczęściej występujące formy wrogości wobec Żydów, pokazując zarówno ich różnorodność, jak i powtarzalność określonych wzorców i mechanizmów.

Przywołane przykłady obejmują zdarzenia odnotowane zarówno w przestrzeni publicznej, jak i cyfrowej, w tym przypadki mowy nienawiści, dehumanizacji, instrumentalizacji pamięci o Zagładzie

oraz wykorzystywania stereotypów antyżydowskich. Ich analiza pozwala lepiej zrozumieć charakter współczesnego antysemityzmu oraz sposoby jego manifestowania się w Polsce w 2025 roku.

Przemoc fizyczna

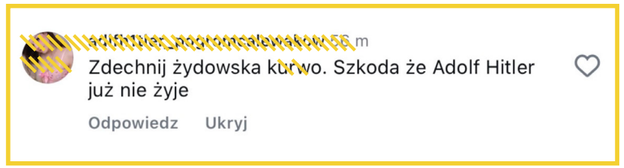
- Mężczyzna noszący kipę, tradycyjne nakrycie głowy noszone przez wielu religijnych Żydów, został zaatakowany przez nieznanych sprawców. W jego kierunku rzucono butelkę, która trafiła go w głowę. Atakowi towarzyszyły wulgarne okrzyki oraz wypowiedzi o charakterze antysemickim. Zdarzenie nie zostało zgłoszone policji.

Atak

- Grupa mężczyzn zaatakowała ortodoksyjną rodzinę udającą się na modlitwy, kierując pod jej adresem wyzwiska oraz antysemickie okrzyki, m.in. „Żydzi do gazu” i „J***ć Żydów”. W trakcie zdarzenia sprawcy podjęli próbę wtargnięcia na teren obiektu i zaatakowania osób udających się na modlitwę, doprowadzając do przepychanki przy bramie prowadzącej do miejsca nabożeństwa. Próba ta została udaremniona przez ochronę budynku. Zdarzenie zgłoszono policji.

Groźba

- Pod prywatnym postem na Instagramie znalazł się antysemicki komentarz o treści: „zdechnij żydowska k***o. Szkoda że Adolf Hitler już nie żyje.”

Rycina 2. Przykład antysemickiej groźby online. Komentarz opublikowany na Instagramie, zrzut ekranu z 17 lutego 2025.

Zniszczenie mienia

- Na nagrobku rebecyn Ester Gołdy Kalisz, żony cadyka Menachema Kalisza z Mszczonowa, znajdującym się na cmentarzu żydowskim w Otwocku-Anielinie, namalowano gwiazdę Dawida, znak równości oraz swastykę.

zgłosantysemityzm.pl

Rycina 3. Zniszczenie zabytkowego nagrobka na cmentarzu w Otwocku-Anielinie. fot. Mirosław Pakuła

- Pomnik upamiętniający Żydów z getta w Falenicy został zdewastowany poprzez zamalowanie gwiazdy Dawida oraz tablicy pamiątkowej. Sprawcy nanieśli również symbole nazistowskie i skrajnie prawicowe, w tym oznaczenie „SS” oraz krzyż celtycki. Zdarzenie zgłoszono policji.

zgłosantysemityzm.pl

Rycina 4. Zniszczony pomnik pamięci 6500 Żydów z getta w Falenicy.

Zachowanie znieważające

- Na jednej ze ścian we Wrocławiu umieszczono napis o charakterze antysemickim i antyukraińskim: Żydzi i Ukraińcy, won z Polski. Sw***cz j***na. W ramach interwencji Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej napis został zamalowany.

Rycina 5. Antysemickie i antyukraińskie graffiti we Wrocławiu. fot. Wrocław, Ostrów Tumski.

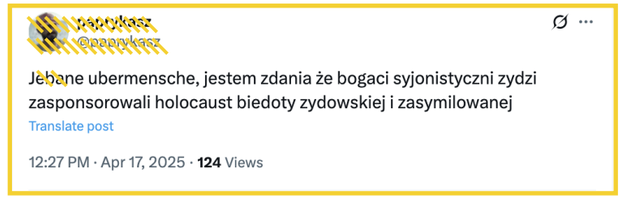
- Post na platformie X, cytat: “Żyd po tranzycji”. Do wpisu dodano zdjęcie mydła, stanowiące odniesienie do rzekomego wykorzystywania ciał ofiar Zagłady do produkcji mydła.

Rycina 6. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 6 stycznia 2025 r.

- Komentarz na platformie X, cytat: “J****e ubermensche, jestem zdania że bogaci syjonistyczni zydzi zasponsorowali holocaust biedoty zydowskiej i zasymilowanej”.

Rycina 7. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 17 kwietnia 2025 r.

- W radiostacji Wnet.fm podczas wywiadu, prowadzonego przez dziennikarza Łukasza Jankowskiego z Grzegorzem Braunem, europoseł dopuścił się kłamstwa oświęcimskiego, wypowiadając następujące słowa: „Mord rytualny to fakt, a dajmy na to Auschwitz z komorami gazowymi to niestety fake.”
- Post na platformie X, cytat: “! DUDA TO SŁUGA ŻYDOFASZYSTÓW ! Duda służy Ukraińcom, Duda służy Żydom, Duda nie służy tylko Polakom. Prezydent Andrzej Duda zwrócił się do polskiego rządu o zapewnienie ochrony przed aresztowaniem premierowi Izraela Benjaminowi Netanjahu, jeśli weźmie on udział w obchodach 80. rocznicy wyzwolenia obozu Auschwitz – poinformował w czwartek portal Times of Israel. Jeśli Nawrocki miałby być takim samym sługusem jak Duda, to ja podziękuję. Nie potrzeba nam kolejnej kadencji ze sługą obcego narodu na czele państwa.”[27]

27 Żydofaszyści to pojawiająca się coraz częściej tzw. inwersja Holokaustu, gdzie z ofiar robi się oprawców. Pojęcie inwersji Holokaustu opisano w publikacji IHRA - Understanding Holocaust Distortion. Contexts, Influences and Examples. page 24 https://holocaustremembrance.com/wp-content/uploads/202roku3/09/Understanding-Holocaust-Distortion-Contexts-Influences-and-Examples-IHRA.pdf (dostęp: 22.06.2026)

Rycina 8. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 9 stycznia 2025 r.

6. Trendy w roku 2025

Od pojedynczej obelgi do powtarzalnego mechanizmu nienawiści

Jednym z najbardziej charakterystycznych zjawisk widocznych w zgłoszeniach z 2025 roku jest przejście od pojedynczej antysemickiej obelgi do powtarzalnego, łatwo rozpoznawalnego formatu internetowego. Szczególnie wyraźnym przykładem jest obsceniczna fraza „j*ć Żydów”**, która w raportowanych treściach funkcjonowała nie tylko jako komentarz tekstowy, lecz także jako refren, slogan, mem, materiał audio, nagranie wideo i element internetowego performansu.

Istotne znaczenie miała tu antysemicka piosenka rozpowszechniana pod tytułem „**J*ć** Żydów – pełna wersja”**. Sam sposób prezentacji materiału jest ważny analitycznie: materiał został opublikowany w serwisie o charakterze rozrywkowo-memowym i przypisany do kategorii „**Rozrywka**” oraz „**Muzyka**”. Oznacza to, że treść nienawistna została osadzona nie w rejestrze jawnej przemocy symbolicznej, lecz w formacie piosenki, żartu, memu albo internetowej zabawy.

W analizowanych zgłoszeniach powracały krótkie, refreniczne formuły, takie jak „jć Żydów”**, „j*ć Żyda”** oraz skrótowe warianty typu „**JŻS**”. Ich znaczenie nie polegało na rozbudowanej argumentacji. Działały raczej jako hasła identyfikacyjne: krótkie, rytmiczne, łatwe do zapamiętania i możliwe do powtórzenia bez dodatkowego komentarza. Właśnie ta skrótowość zwiększa ich potencjał wiralowy. Hasło może zostać użyte jako refren, podpis do grafiki, komentarz, dźwięk w krótkim nagraniu, element przeróbki muzycznej albo kod rozpoznawczy dla użytkowników, którzy rozumieją jego znaczenie i funkcję.

Ten mechanizm jest szczególnie istotny, ponieważ antysemicka treść zostaje przeniesiona z obszaru klasycznej wypowiedzi nienawistnej do rejestru rozrywki. Użytkownik nie musi formułować własnego komunikatu antysemickiego; wystarczy, że powtórzy fragment, udostępni nagranie, użyje tytułu, zaśpiewa refren, stworzy przeróbkę albo opublikuje własną wersję. Muzyczna i memiczna forma może neutralizować w oczach części odbiorców przemocowy charakter przekazu, nadając mu pozór ironii, humoru albo uczestnictwa w internetowym trendzie.

W zgłoszeniach z 2025 roku widoczny był nie tylko obieg samej piosenki, lecz także jej dalszy recykling. Treść była przenoszona między platformami, powielana w różnych wariantach, adaptowana do odmiennych stylów muzycznych i wykorzystywana jako gotowy szablon nienawistnej ekspresji. Szczególnie niepokojące jest to, że w części przypadków pojawiały się nagrania, na których rzeczywiste osoby wykonywały lub odtwarzały tę treść, pokazując twarz. Oznacza to przesunięcie od anonimowej, tekstowej agresji ku jawnej performatywności antysemityzmu.

W tym sensie użytkownik nie tylko powiela nienawistne hasło, lecz także publicznie je wykonuje. Stylizuje je, udostępnia i wpisuje w logikę autoprezentacji na platformach społecznościowych. Antysemityzm staje się więc nie tylko treścią wypowiedzi, ale także aktem uczestnictwa: sposobem zaznaczenia przynależności do określonej wspólnoty emocjonalnej, w której pogarda wobec Żydów jest przedstawiana jako żart, prowokacja albo element tożsamości grupowej.

W opisach zgłoszeń z 2024 roku rdzeń obscenicznego czasownika „j*b...” połączony z odniesieniem do Żydów lub żydowskości pojawił się w 429 przypadkach. W raportowanych treściach z 2025 roku takich przypadków było już 555, co oznacza wzrost o 126 przypadków, czyli o ok. 29,4% rok do roku — mimo że ogólna liczba jednostek analitycznych ujętych w raporcie była niższa niż rok wcześniej.

Jeszcze wyraźniejszy wzrost widać w przypadku rozpoznawalnej formuły „JŻS” lub haseł odpowiadających konstrukcji „dzień ... j*nia Żydów”. W 2024 roku pojawiły się one w 128 opisach zgłoszeń, natomiast w 2025 roku już w 320. Oznacza to wzrost o 192 przypadki, czyli o 150% rok do roku; innymi słowy, liczba takich zgłoszeń była w 2025 roku 2,5 razy wyższa niż w 2024 roku.

Rycina 9. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 21 września 2025 r.

Dane te pokazują, że nie mamy do czynienia z incydentalnym użyciem wulgarnej obelgi, lecz z utrwalaniem się konkretnego wzorca komunikacji. Hasło staje się rozpoznawalnym kodem, który może być używany bez dłuższego komentarza, a jednocześnie natychmiast wskazuje na wspólnotę odbiorców rozumiejących jego sens. W ten sposób nienawiść działa nie tylko przez treść, ale także przez rytuał powtarzania.

Szczególnie istotny jest efekt normalizacji. Rytmiczna piosenka oraz jej przeróbki, refren lub mem obniżają ciężar społecznego tabu. Treść, która w innym kontekście byłaby rozpoznana jako bezpośrednia mowa nienawiści, zaczyna funkcjonować jako element internetowej kultury uczestnictwa, rozrywki oraz forma buntu. Jest komentowana, remiksowana, parodiowana, wykonywana i przesyłana dalej. To sprawia, że antysemityzm staje się łatwiejszy do przyswojenia dla kolejnych odbiorców, zwłaszcza młodszych użytkowników platform społecznościowych, dla których forma dźwiękowa, muzyczna lub memiczna może mieć większą siłę oddziaływania niż klasyczny wpis tekstowy.

W tym sensie wiralowość piosenki jest jednym z najważniejszych przykładów zmiany charakteru antysemityzmu online w 2025 roku. Nie chodzi wyłącznie o wzrost liczby wzmianek, ale o zmianę formy: antysemityzm staje się bardziej rytmiczny, powtarzalny, estetyzowany i łatwy do dalszego przetwarzania. Funkcjonuje jako gotowy format, który użytkownicy mogą przejmować bez wysiłku, modyfikować i rozpowszechniać w kolejnych środowiskach cyfrowych.

Antysemityzm online jako dominująca przestrzeń raportowanych incydentów

W 2025 roku zdecydowana większość analizowanych zgłoszeń dotyczyła przestrzeni cyfrowej. Oznacza to, że internet pozostaje głównym środowiskiem rozpowszechniania antysemickiej mowy nienawiści, narracji spiskowych, materiałów wizualnych, komentarzy politycznych i treści dehumanizujących. Antysemityzm online nie jest jednak zjawiskiem oderwanym od życia społecznego. Treści publikowane w internecie wpływają na język debaty publicznej, sposób mówienia o mniejszościach oraz gotowość do publicznego wyrażania pogardy wobec osób identyfikowanych jako Żydzi.

Jednocześnie incydenty offline nie zanikają. W zgłoszeniach znajdują się przypadki zniszczenia mienia, gróźb, ataków werbalnych, aktów wandalizmu oraz przypadki przemocy fizycznej. W 2025 roku ich liczba była o **10% wyższa** niż w 2024 roku: **87 zgłoszeń** offline wobec 79 rok wcześniej. Wska-

zuje to, że choć głównym kanałem dystrybucji antysemityzmu pozostaje internet, treści i nastroje obecne online mogą współtworzyć klimat przyzwolenia na akty przemocy bezpośredniej w przestrzeni publicznej.

Kluczowe znaczenie niezależnego monitoringu internetu

Dane za 2025 rok potwierdzają zasadniczą rolę monitoringu internetu prowadzonego przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent. Znaczna część antysemityzmu online pozostaje niewidoczna bez aktywnego i systematycznego monitorowania przestrzeni cyfrowej. Sama liczba zgłoszeń nadesłanych przez osoby prywatne nie oddaje rzeczywistego natężenia zjawiska. Antysemityzm online często przybiera formę rozproszoną: komentarzy pod cudzymi wpisami, powtarzanych memów, reakcji na wydarzenia polityczne, grafik, nagrań lub pozornie „żartobliwych" przeróbek. Takie treści są trudne do uchwycenia bez narzędzi social listeningu i bez rozbudowanych korpusów językowych uwzględniających warianty, eufemizmy, kody środowiskowe, błędy ortograficzne, skróty, przekształcenia, kontekst użycia a także określenia maskujące.

Platformy społecznościowe i dominacja platformy X

Spośród zgłoszeń dotyczących przestrzeni online zdecydowana większość odnosiła się do mediów społecznościowych. W 2025 roku w tej kategorii znalazło się **1043 zgłoszenia**. Najważniejszym kanałem dystrybucji pozostawał X, wskazany w **944** zgłoszeniach. Facebook pojawił się w **59 zgłoszeniach**, TikTok w **18**, Instagram i YouTube po **8**, pozostałe platformy społecznościowe **5**.

Taka struktura wskazuje na szczególną rolę platform opartych na szybkiej reakcji, komentarzu politycznym, cytowaniu, odpowiadaniu oraz algorytmicznym wzmacnianiu treści. X pełnił funkcję głównej przestrzeni natychmiastowej mobilizacji antysemickiej — zwłaszcza wokół wypowiedzi polityków, tematów izraelsko-palestyńskich, wyborów, Holokaustu, Jedwabnego oraz narracji spiskowych.

Warto podkreślić, że dominacja jednej platformy nie oznacza ograniczenia zjawiska wyłącznie do niej. Antysemickie treści są przenoszone między platformami: wpis może stać się screenem, screen może zostać wykorzystany w memie, mem może zostać przekształcony w nagranie, a nagranie może zostać powielone na TikToku, Facebooku, YouTubie lub w komunikatorach. Właśnie dlatego analiza 2025 roku wymaga patrzenia na antysemityzm jako na zjawisko sieciowe, rozpowszechniane i wzmacniane za pośrednictwem powiązanych ze sobą użytkowników, społeczności oraz algorytmów platform internetowych, a nie jako sumę izolowanych komentarzy.

Dominacja mowy nienawiści i zachowań znieważających

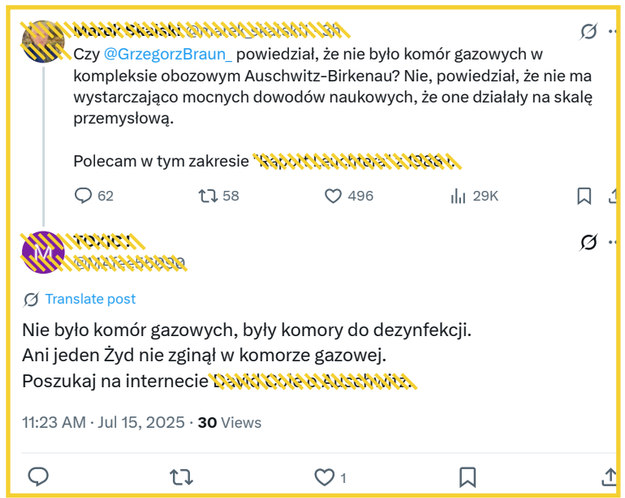
Najczęściej identyfikowanym typem zdarzenia w 2025 roku była mowa nienawiści. Wystąpiła ona w **1051 zgłoszeniach**, czyli w **85,1%** analizowanego materiału. Ten wynik potwierdza, że antysemityzm w 2025 roku najczęściej przyjmował formę wypowiedzi: komentarzy, wpisów, haseł, grafik, nagrań, memów, przeróbek i materiałów wizualnych. Nie oznacza to jednak mniejszej szkodliwości. Mowa nienawiści nie jest wyłącznie „opinią" lub ekspresją emocji. W analizowanym materiale działa jako mechanizm publicznego wykluczenia, piętnowania, poniżania, odczłowieczania i mobilizowania innych użytkowników przeciwko osobom lub grupom identyfikowanym jako żydowskie.

W części zgłoszeń mowa nienawiści przybierała schematyczny charakter przekazu: powtarzane były te same obsceniczne formuły, hasła i skróty. W innych przypadkach była powiązana z narracjami politycznymi, negacjonizmem Holokaustu, stereotypami o rzekomej żydowskiej kontroli, antyukraińskimi narracjami spiskowymi albo konfliktem izraelsko-palestyńskim.

Wzrost dosłownych odniesień do Auschwitz-Birkenau i komór gazowych

W 2025 roku widoczny był wzrost treści związanych z obozem koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau i komorami gazowymi. W opisach zgłoszeń z 2024 roku takie odniesienia pojawiły się w 26 przypadkach, a **w 2025 roku w 45 przypadkach**. Szczególnie istotne jest to, że część tych treści miała charakter bezpośredniego negacjonizmu, a nie jedynie zawoalowanego relatywizowania historii.

W analizowanym materiale pojawiały się wypowiedzi negujące istnienie komór gazowych w Auschwitz-Birkenau, podważające ustalenia historyczne lub sugerujące, że wiedza o Zagładzie jest elementem manipulacji. Tego rodzaju treści często aktywizowały się w bezpośrednim sąsiedztwie wypowiedzi medialnych i działań osób publicznych, a następnie były powielane w komentarzach, grafikach i wpisach.

Rycina 10. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 15 lipca 2025 r.

Równolegle widoczna była inwersja Holokaustu, czyli wykorzystywanie pamięci o Zagładzie do odwracania ról ofiar i sprawców oraz przedstawiania Żydów, Izraela lub osób wspierających społeczność żydowską jako odpowiedników nazistów. Tego rodzaju narracje nie tylko zniekształcają historię, lecz także przenoszą symbolikę Zagłady do bieżącej walki politycznej i internetowej mobilizacji. W praktyce służą delegitymizacji Żydów jako ofiar antysemityzmu oraz osłabiają społeczne rozpoznanie historycznej wyjątkowości Zagłady.

W szerszym kontekście jest to zgodne z obserwacjami UNESCO[28], które wskazuje, że negowanie i zniekształcanie Holokaustu podważa wiedzę historyczną i może zasilać współczesny antysemityzm. Generatywna AI może wzmacniać fałszywe i nienawistne narracje dotyczące Zagłady, ułatwiając tworzenie spreparowanych grafik, tekstów, pseudoźródeł i materiałów wizualnych pozorujących wiarygodność.

Ze względu na skalę wzrostu, dosadność części wypowiedzi oraz ich powiązanie z aktywnością osób publicznych i obiegiem treści generowanych cyfrowo, **negowanie Holokaustu, zniekształcanie prawdy historycznej oraz inwersja Holokaustu będą jednym z naszych priorytetów analitycznych monitoringu w 2026 roku.** Szczególna uwaga zostanie poświęcona treściom negującym istnienie komór gazowych, relatywizującym odpowiedzialność sprawców, odwracającym role ofiar i sprawców oraz materiałom wykorzystującym sztuczną inteligencję do tworzenia fałszywych obrazów i przedstawień historycznych służących uwiarygadnianiu kłamstw oraz narracji negacjonistycznych dotyczących Zagłady.

28 AI and the Holocaust: rewriting history? The impact of artificial intelligence on understanding the Holocaust, UNESCO 2024 https://www.unesco.org/en/articles/new-unesco-report-warns-generative-ai-threatens-holocaust-memory (dostęp: 22.06.2026)

Polityzacja antysemityzmu: kampania wyborcza, Grzegorz Braun i środowiska Konfederacji Korony Polskiej

W 2025 roku antysemityzm był silnie powiązany z kontekstem polityki krajowej i kampanii wyborczej. Szczególne znaczenie miała aktywność Grzegorza Brauna, osób związanych z Konfederacją Korony Polskiej oraz kont polityków, sympatyków i profili bezpośrednio powiązanych z tym środowiskiem. Wątki dotyczące Grzegorza Brauna, Korony, Konfederacji Korony Polskiej oraz osób i środowisk z nimi związanych pojawiły się w **135 zgłoszeniach**, podczas gdy w 2024 roku było to 82 zgłoszenia.

Istotnym elementem tego trendu była nie tylko aktywność w największych miastach i głównych ośrodkach medialnych, lecz także intensywna obecność w mniejszych miejscowościach. Spotkania indywidualne, lokalne wydarzenia, wystąpienia i materiały z tych aktywności budowały rozpoznawalność środowiska poprzez powtarzanie tych samych klisz antysemickich: narracji o „obcych wpływach", „żydowskich roszczeniach", „Polin", „układzie", rzekomym podporządkowaniu państwa interesom żydowskim lub izraelskim oraz spiskowych wyobrażeniach o szczególnej pozycji Żydów w życiu publicznym. W ten sposób treści antysemickie były przenoszone z niszowych przestrzeni internetowych do lokalnych debat, spotkań i relacji z wydarzeń politycznych.

Szczególnie niepokojąca była skala powtarzalności tych przekazów. W raportowanych treściach widoczna była olbrzymia aktywność kont polityków, sympatyków oraz profili bezpośrednio powiązanych ze środowiskiem Korony, które masowo rozpowszechniały treści o charakterze uprzedzeniowym. Przekazy te często powielały te same nieprawdziwe twierdzenia dotyczące Żydów, mity spiskowe o rzekomej żydowskiej kontroli, narracje o zbiorowej odpowiedzialności oraz treści delegitymizujące pamięć o Zagładzie. Powtarzalność tych komunikatów sprawiała, że antysemickie tropy funkcjonowały nie jako incydentalne wypowiedzi pojedynczych użytkowników, lecz jako element szerszego, rozpoznawalnego repertuaru komunikacyjnego.

Ważną rolę odgrywała również symbolika. W analizowanych treściach powracał wizerunek gaśnicy, który w komunikacji tych środowisk funkcjonuje jako bezpośredni symbol Grzegorza Brauna i jego politycznej rozpoznawalności. Symbol ten bywał wykorzystywany jako znak identyfikacyjny, element memów, grafik, komentarzy i materiałów wizualnych. W tym kontekście gaśnica przestaje być wyłącznie odniesieniem do konkretnego wydarzenia; staje się skrótem komunikacyjnym, który pozwala użytkownikom manifestować poparcie dla określonego modelu konfrontacyjnej, antypluralistycznej, populistycznej i antysemickiej komunikacji politycznej.

Antysemityzm w tym obszarze pełnił funkcję języka delegitymizacji. Żydowskość — rzeczywista lub domniemana — była wykorzystywana jako oskarżenie polityczne, mające sugerować nielojalność, zdradę, obce wpływy albo podporządkowanie Polski interesom żydowskim lub izraelskim. W ten sposób antysemickie klisze były stosowane nie tylko wobec społeczności żydowskiej, ale także wobec przeciwników politycznych, instytucji publicznych, mediów, organizacji społecznych i osób publicznych. Domniemany związek z Żydami lub Izraelem stawał się narzędziem piętnowania i wykluczania z narodowej wspólnoty.

Trend ten budzi szczególny niepokój w kontekście narastającej polaryzacji społecznej. Powtarzanie antysemickich mitów spiskowych przez konta polityczne, sympatyków i środowiska powiązane z aktywnością wyborczą zwiększa ich zasięg oraz obniża społeczne bariery wobec tego typu języka. Treści, które wcześniej mogły być rozpoznawane jako radykalne lub marginalne, zaczynają funkcjonować jako element codziennej debaty politycznej, internetowej ironii, memów i materiałów kampanijnych.

Szczególnie groźne jest to, że w tym samym obiegu komunikacyjnym pojawiały się treści normalizujące negacjonizm Holokaustu, inwersję Holokaustu oraz antysemicką przemoc symboliczną. Wypowiedzi podważające ustalenia historyczne, relatywizujące odpowiedzialność sprawców lub odwracające role ofiar i sprawców były wzmacniane przez polityczny kontekst, w którym antysemityzm przedstawiano jako „odwagę mówienia prawdy", „sprzeciw wobec poprawności politycznej" albo „obronę polskiego interesu". Mechanizm ten przesuwa granice dopuszczalnego języka publicznego, zwiększa ryzyko dalszej radykalizacji oraz wzmacnia podatność na dezinformację. Sprawia to jednocześnie, że antysemityzm przestaje być postrzegany wyłącznie jako forma uprzedzenia i dyskryminacji, a zaczyna funkcjonować jako pozytywnie wartościowany element tożsamości politycznej lub światopoglądowej części uczestników debaty publicznej.

W tym sensie aktywność środowisk związanych z Konfederacją Korony Polskiej należy traktować nie tylko jako element kampanii wyborczej, lecz także jako istotny czynnik normalizacji antysemityzmu w debacie publicznej. Łączy ona lokalną obecność, wysoką aktywność na platformach społecznościowych, powtarzalność przekazów, użycie rozpoznawalnych symboli oraz systematyczne odwoływanie się do antysemickich mitów spiskowych. W konsekwencji antysemityzm staje się narzędziem budowania rozpoznawalności politycznej, mobilizacji emocjonalnej i wzmacniania podziałów społecznych.

Jedwabne jako pole mobilizacji antysemickiej

W 2025 roku jednym z istotnych pól aktywizacji treści antysemickich i rewizjonistycznych były działania prowadzone wokół pamięci o zbrodni w Jedwabnem. W analizowanych materiałach Jedwabne nie funkcjonowało wyłącznie jako miejsce pamięci ofiar Zagłady, lecz coraz częściej jako punkt mobilizacji politycznej, medialnej i finansowej. Szczególne znaczenie miała aktywność Wojciecha Sumlińskiego oraz środowisk z nim związanych, obejmująca publikacje książkowe, materiały wideo, wydarzenia promocyjne, zbiórki finansowe oraz działania prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie pomnika ofiar zbrodni.

Rycina 11. Polskie Radio Białystok, „Burza po rocznicy w Jedwabnem. Prokuratura bada tablice, Yad Vashem mówi o profanacji", data publikacji: 11.07.2025, dostęp: 22.06.2026. fot. Paweł Wądołowski

W 2025 roku Sumliński wydał książkę dotyczącą Jedwabnego, która według naszej oceny utrwala rewizjonistyczną narrację dotyczącą zbrodni z 10 lipca 1941 roku. Publikacja była promowana jako głos w sprawie „prawdy" o Jedwabnem, jednak jej przekaz wpisuje się w szerszy wzorzec podważa-

nia lub relatywizowania ustaleń historycznych, przenoszenia odpowiedzialności oraz sugerowania, że pamięć o ofiarach jest elementem nacisku politycznego lub „żydowskiej" narracji wymierzonej w Polskę. W tym sensie książka nie jest wyłącznie publikacją historyczno-publicystyczną, lecz częścią szerszej kampanii komunikacyjnej, która wykorzystuje Jedwabne jako symbol konfliktu o pamięć, winę i odpowiedzialność.

Istotnym elementem tego procesu były spotkania autorskie oraz wydarzenia organizowane wokół książki i narracji o Jedwabnem. Tego typu spotkania w naszej ocenie służyły nie tylko sprzedaży publikacji, lecz także budowaniu wspólnoty odbiorców wokół przekazu rewizjonistycznego. W praktyce tworzyły przestrzeń, w której powtarzano te same tezy: o rzekomym fałszowaniu historii, o konieczności „obrony dobrego imienia Polaków", o „przemyśle pamięci", „Polin" oraz o domniemanej presji żydowskiej lub międzynarodowej. W ten sposób lokalne wydarzenia promocyjne stawały się elementem szerszego obiegu antysemickich i post-Szoah narracji.

Ważnym aspektem tego zjawiska była także monetyzacja przekazu. Działania wokół Jedwabnego były powiązane ze sprzedażą książek i materiałów filmowych, pozyskiwaniem darowizn, mechanizmem przekazywania 1,5% podatku przez pośredniczącą fundację oraz internetowymi zbiórkami na działania przedstawiane jako upamiętniające lub edukacyjne. Według informacji przywoływanych w materiałach prasowych[29], Sumliński zebrał znaczące środki na działania związane z Jedwabnem; wskazywano m.in. kwoty przekraczające 800 tys. złotych, a jedna ze zbiórek pod hasłem „Miejsce pamięci w Jedwabnem: Ziemia nie kłamie!" miała przekroczyć 418 tys. zł według stanu na wrzesień 2025 roku. W późniejszych materiałach wskazywano również dalsze kwoty gromadzone na zrzutkach związanych z tym projektem.

Z perspektywy analitycznej szczególnie istotne jest to, że zbiórki te były prowadzone równolegle z przekazem podważającym lub relatywizującym pamięć o zbrodni w Jedwabnem. Oznacza to, że narracja rewizjonistyczna nie pełni wyłącznie funkcji ideologicznej, lecz także mobilizacyjną i finansową. Pamięć o miejscu Zagłady była wykorzystywana do budowania zaangażowania, pozyskiwania środków, wzmocnienia rozpoznawalności autora oraz tworzenia środowiska odbiorców przekonanych o konieczności „przeciwstawienia się" oficjalnej pamięci historycznej.

Kolejnym etapem tej aktywności były działania prowadzone w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca pamięci. Na działce obok pomnika ofiar zbrodni w Jedwabnem wcześniej ustawiono tzw. alternatywne pomniki lub instalacje oraz zapowiedź o stawianiu kolejnych elementów zaplecza, w tym kontenery przedstawiane jako „centrum informacyjne" lub „centrum informacyjne prawdy o niemieckiej zbrodni w Jedwabnem".

To przesunięcie ma duże znaczenie. Działania wokół Jedwabnego nie ograniczają się już do publikacji, wpisów internetowych lub pojedynczych wystąpień. Zaczynają przyjmować formę materialnej obecności w przestrzeni sąsiadującej z miejscem pamięci. Kontenery, scena, zaplecze organizacyjne i zapowiedzi regularnych wydarzeń wskazują na próbę stworzenia alternatywnego ośrodka narracyjnego, mającej na celu marginalizowanie ustaleń naukowych oraz osłabianie społecznego znaczenia oficjalnych form upamiętnienia.

W materiałach publikowanych przez Sumlińskiego miejsce to było opisywane jako „miejsce oporu", „jedna z ostatnich linii oporu", przestrzeń sprzeciwu wobec „wizji Polin" oraz wobec strategii przeciwdziałania antysemityzmowi. Takie określenia mają silnie konfrontacyjny charakter. Nie chodzi w nich wyłącznie o debatę historyczną, lecz o budowanie poczucia zagrożenia i mobilizowanie odbiorców przeciwko rzekomemu projektowi narzucania Polsce winy za Zagładę. W takim ujęciu pamięć o ofiarach zbrodni zostaje przekształcona w narzędzie walki politycznej i tożsamościowej.

Wątek Jedwabnego należy więc analizować jako jeden z ważnych przejawów antysemityzmu post-Szoah w 2025 roku. Nie polega on wyłącznie na prostym negowaniu faktów historycznych, lecz na tworzeniu całego ekosystemu: publikacji książkowych, tras promocyjnych, filmów, zbiórek, alternatywnych instalacji, infrastruktury wydarzeniowej i mobilizacji środowisk politycznych. Ten ekosystem pozwala monetyzować narrację rewizjonistyczną, wzmacniać jej zasięg i budować wokół niej wspólnotę odbiorców.

Z punktu widzenia bezpieczeństwa społeczności żydowskiej i ochrony miejsc pamięci szczególnie alarmujące jest prowadzenie tych działań w bezpośrednim sąsiedztwie pomnika ofiar. Miejsce

29 Zbierać jak Sumliński na Jedwabne. 800 tys. na kłamstwie, nienawiści do Żydów i naiwności Polaków *https://wiadomosci.wp.pl/zbierac-jak-sumlinski-na-jedwabne-800-tys-na-klamstwie-nienawisci-do-zydow-i-naiwnosci-polakow-7201616983919232a* (dostęp: 22.06.2026)

upamiętnienia zostaje w ten sposób otoczone alternatywną narracją, która może relatywizować odpowiedzialność sprawców, podważać godność ofiar oraz wzmacniać wrogość wobec osób i instytucji broniących pamięci historycznej. Jedwabne staje się w tym modelu nie miejscem żałoby, lecz sceną konfrontacji.

W szerszej perspektywie trend ten pokazuje, że antysemityzm post-Szoah nie ogranicza się do internetu. Może przybierać formę działań organizacyjnych, finansowych, promocyjnych i przestrzennych. W 2025 roku widoczna była próba trwałego przejęcia przestrzeni symbolicznej wokół Jedwabnego: poprzez produkcję narracji, sprzedaż publikacji, zbiórki finansowe, materialne instalacje oraz zapowiedzi regularnych wydarzeń. Dlatego w kolejnych latach monitoring działań wokół miejsc pamięci — zwłaszcza Jedwabnego — będzie jednym z priorytetów analitycznych, obok negowania Holokaustu, zniekształcania prawdy historycznej i inwersji Holokaustu.

Wykorzystywanie AI do tworzenia treści antysemickich

W raportowanych treściach z 2025 roku widoczny był udział generatywnej AI w tworzeniu grafik, komentarzy, piosenek czy materiałów wideo. Generatywna sztuczna inteligencja obniża próg wejścia osobom chcącym tworzyć i rozpowszechniać treści nienawistne. Nie wymaga umiejętności komunikacyjnych, graficznych, montażowych ani środków finansowych. Pozwala szybko generować obrazy, memy, krótkie teksty, stylizowane grafiki, wideo oraz materiały, które wyglądają atrakcyjnie, profesjonalnie albo wiarygodnie. W efekcie łatwiej produkować większą liczbę treści atrakcyjnych wizualnie i treściowo, trudniej ustalić ich źródło, a odbiorcom trudniej rozpoznać, czy mają do czynienia z autentycznym materiałem, przeróbką czy wygenerowaną manipulacją.

UNESCO w 2024 roku ostrzegało[30], że generatywna AI może zniekształcać wiedzę o Holokauście, produkować fałszywe treści historyczne oraz wzmacniać antysemickie narracje nienawiści.

Czerwony trójkąt jako wizualny marker wskazywania osób i instytucji

W analizie jakościowej należy uwzględnić używanie czerwonego odwróconego trójkąta jako wizualnego markera wskazującego osoby, instytucje lub treści identyfikowane jako żydowskie, izraelskie albo „syjonistyczne". W tym kontekście symbol nie działa jako neutralny znak graficzny. Pełni funkcję skrótu wizualnego: oznacza cel, piętnuje go i ułatwia dalszą mobilizację użytkowników wobec wskazanej osoby lub grupy.

Szczególnie niepokojące jest wykorzystywanie tego znaku do oznaczania konkretnych osób ze społeczności żydowskiej, osób publicznie zabierających głos przeciwko antysemityzmowi, organizacji żydowskich, instytucji pamięci lub osób identyfikowanych przez sprawców jako „proizraelskie" albo „syjonistyczne". W takim użyciu czerwony trójkąt nie pełni funkcji komentarza politycznego, lecz działa jako narzędzie wskazania i wystawienia osoby na dalszą przemoc symboliczną, nękanie, delegitymizację lub skoordynowane ataki online.

Znaczenie tego zjawiska jest w Polsce szczególnie istotne, ponieważ symbol czerwonego odwróconego trójkąta nie jest jeszcze powszechnie rozpoznawany i identyfikowany jako potencjalny znak nienawistnego oznaczania. Dla części odbiorców, moderatorów, instytucji publicznych czy osób postronnych może wyglądać jak neutralny element graficzny, emoji, znak ostrzegawczy albo przypadkowa forma wizualna. W praktyce jednak w określonych kontekstach komunikacyjnych pełni funkcję kodu zrozumiałego dla określonych środowisk: wskazuje, kto ma zostać uznany za obiekt wrogości.

W polskim kontekście szczególnym problemem jest niska rozpoznawalność tego kodu. O ile w części krajów Europy Zachodniej symbol ten został już opisany w debacie publicznej jako potencjalny marker nienawistny[31] lub związany z propagandą terrorystyczną, o tyle w Polsce jego użycie może pozostawać niezauważone. To utrudnia reagowanie na treści, w których nie pojawia się wprost antysemicka obelga, groźba lub klasyczny symbol nienawiści, ale dochodzi do oznaczenia osoby lub instytucji jako celu. W efekcie użytkownicy mogą stosować ten znak jako sposób obejścia moderacji, uniknięcia odpowiedzialności albo zakodowania przekazu dla określonego grona odbiorców.

W analizowanych treściach symbol ten należy więc traktować jako przykład przesunięcia od antysemityzmu tekstowego do antysemityzmu wizualnego i kodowanego. Znak graficzny może zastąpić długi komentarz, a jednocześnie pełnić funkcję wezwania, sugestii, etykiety albo oznaczenia

30 Ibidem

31 Versteckte Botschaften – Antisemitische Codes und Chiffren, Bundesamt für Verfassungsschutz 2026 *https://www.verfassungsschutz.de/SharedDocs/publikationen/DE/allgemein/2026-05-antisemitische-codes-und-chiffren.pdf* (dostęp: 22.06.2026)

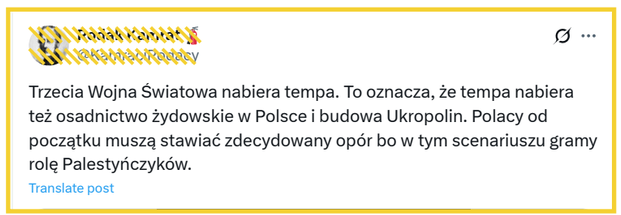
osoby jako obiektu wrogości. Jego siła polega na skrótowości: jeden symbol może uruchamiać cały zestaw znaczeń, od utożsamienia osoby z „wrogiem", przez przypisanie jej zbiorowej odpowiedzialności, po zachętę do dalszego ataku.

Z tego względu używanie czerwonego odwróconego trójkąta wobec osób ze społeczności żydowskiej powinno być monitorowane nie tylko jako element graficzny, ale jako potencjalny mechanizm stygmatyzacji i nękania. Wymaga to zwiększenia świadomości instytucji, redakcji, moderatorów platform, organizacji społecznych i organów ścigania, ponieważ brak rozpoznania symbolu może prowadzić do bagatelizowania treści, które dla adresatów mają jednoznacznie zastraszający lub piętnujący charakter.

Antysemityzm coraz częściej nie opiera się wyłącznie na otwartej zniewadze, lecz także na znakach, kodach, memach, skrótach i symbolach, które pozwalają oznaczać osoby jako „cele" bez użycia jednoznacznego języka przemocy. Właśnie dlatego analiza trendów musi obejmować nie tylko słowa, ale również obrazy, symbole i sposoby wizualnego wskazywania osób ze społeczności żydowskiej.

Antysemityzm, antyukraińskość i mit „Ukropolin" oraz inne formy dyskryminacji

W 2025 roku antysemityzm nadal współwystępował z innymi formami wrogości, zwłaszcza z narracjami antyukraińskimi. Dodatkowa przesłanka antyukraińska została oznaczona w 77 zgłoszeniach, czyli w 6,7% analizowanego materiału. W opisach zgłoszeń wątki ukraińskie, Zełenskiego, Bandery, Wołynia lub „Ukropolin" pojawiły się w **123 przypadkach**.

Rycina 12. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 13 czerwca 2025 r.

Najbardziej charakterystycznym elementem tej grupy jest trwałość mitu „Ukropolin", czyli spiskowej narracji sugerującej istnienie projektu wymierzonego w polską suwerenność, łączącego Żydów, Ukrainę, elity polityczne, instytucje międzynarodowe i rzekome obce interesy. Ten typ narracji działa na lękach społecznych: przed wojną, migracją, kryzysem ekonomicznym, utratą bezpieczeństwa i zmianą porządku politycznego.

Antysemityzm pełni w tej strukturze funkcję ramy interpretacyjnej. Porządkuje różne obawy w jedną spiskową opowieść o ukrytym wrogu. W ten sposób antysemicka mowa nienawiści nie występuje w izolacji, lecz staje się częścią szerszego ekosystemu dezinformacji, polaryzacji i nienawiści wobec innych grup.

Antysemityzm działa tu także jako **wyzwalacz emocji**. Uruchamia silne reakcje afektywne — lęk, gniew, poczucie upokorzenia, zagrożenia i zdrady — które następnie są kierowane przeciwko różnym grupom uznawanym za „obce" lub „wrogie". W narracjach antyukraińskich figura Żyda często pełni funkcję spoiwa łączącego rozproszone obawy społeczne w jedną emocjonalnie nośną opowieść: o utracie kontroli, podporządkowaniu Polski zewnętrznym interesom, ukrytych elitach i zagrożeniu dla wspólnoty narodowej. Dzięki temu antysemityzm nie tylko opisuje rzekomego wroga, lecz także wzmacnia intensywność przekazu, zwiększa jego mobilizacyjny potencjał i ułatwia przenoszenie wrogości na kolejne grupy.

Antysemityzm często nie jest samodzielnym komunikatem, lecz częścią szerszej narracji wykluczającej. W wielu przypadkach Żydzi są łączeni z innymi grupami przedstawianymi jako zagrożenie dla narodu, moralności, religii, rodziny, bezpieczeństwa lub suwerenności. Szczególnie widoczne jest łączenie antysemityzmu z mizoginią, antyukraińskością, rasizmem i wrogością wobec osób LGBTIQ.

Trend ten wskazuje na krzyżowy charakter treści nienawistnych: antysemityzm może pełnić funkcję głównej ramy spiskowej, a jednocześnie wzmacniać inne uprzedzenia i być przez nie wzmacniany.

Antysemityzm jako symptom osłabienia zaufania i odporności społecznej

Raport za 2025 rok nie opisuje wyłącznie pojedynczych incydentów wymierzonych w społeczność żydowską; pokazuje także szerszy mechanizm społeczny. W mechanizmie tym antysemityzm funkcjonuje jako narzędzie interpretowania rzeczywistości, kanalizowania napięć społecznych oraz mobilizacji politycznej. Analizowane przypadki pokazują, że treści antysemickie nie pojawiają się jedynie jako bezpośrednia wrogość wobec Żydów. Często stanowią element szerszych narracji o kryzysie, zdradzie, ukrytej kontroli, utracie suwerenności, zagrożeniu kulturowym lub rzekomym przejmowaniu instytucji publicznych przez „obce" grupy interesu.

W tym sensie antysemityzm pełni funkcję nie tylko uprzedzenia, lecz także ramy interpretacyjnej. Pozwala przedstawiać złożone procesy polityczne, ekonomiczne i społeczne jako efekt działania jednej ukrytej, wrogiej grupy. Żydzi, osoby identyfikowane jako Żydzi, a także instytucje, środowiska lub osoby publiczne arbitralnie kojarzone z „żydowskim wpływem" są w tego typu przekazach przedstawiani jako „obcy", „sprawcy", „układ", „zagrożenie" albo grupa rzekomo odpowiedzialna za kryzysy społeczne, decyzje polityczne, przemiany kulturowe czy nierówności ekonomiczne. Taki mechanizm upraszcza rzeczywistość, wskazuje wygodnego wroga i wzmacnia przekonanie, że za problemami społecznymi stoją niejawne procesy, instytucje i konflikty interesów, lecz tajne działania ukrytych grup.

Antysemityzm jest często wykorzystywany jako język nieufności, lęku, gniewu i poczucia zagrożenia. W analizowanych treściach pojawia się jako sposób wyrażania frustracji wobec elit politycznych, instytucji publicznych, mediów, instytucji międzynarodowych, organizacji społecznych, Unii Europejskiej, liberalnej demokracji czy zmian kulturowych. W takich narracjach „Żyd" nie zawsze oznacza konkretną osobę żydowską. Często staje się figurą symboliczną — nośnikiem wyobrażeń o obcości, manipulacji, kosmopolityzmie, zdradzie narodowej, finansowej kontroli albo moralnym lub fizycznym zagrożeniu. To szczególnie istotne, ponieważ pokazuje, że antysemityzm może być obecny również tam, gdzie nie mówi się wprost o społeczności żydowskiej, lecz wykorzystuje się utrwalone kody, aluzje i schematy spiskowe.

Taki język ma konsekwencje wykraczające poza bezpośrednie zagrożenie dla społeczności żydowskiej. Osłabia kapitał społeczny, ponieważ wzmacnia podejrzliwość, atomizację i przekonanie, że życie publiczne jest kontrolowane przez ukryte, wrogie grupy interesu. Utrwa-

Jeśli doświadczasz
antysemityzmu
lub go widzisz
– zgłoś to!

Wejdź na
zglosantysemityzm.pl
lub zadzwoń:
12 400 00 08

**Twoje zgłoszenie
ma znaczenie**

la przekonanie, że przeciwnik polityczny lub społeczny nie jest partnerem sporu, lecz agentem obcego wpływu. W efekcie debata publiczna staje się mniej racjonalna, mniej bezpieczna i w większym stopniu wspiera procesy radykalizacji.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)[32] wskazuje, że dyskryminacja osłabia spójność społeczną oraz zaufanie umożliwiające codzienne interakcje społeczne. Zaufanie społeczne nie jest abstrakcyjną kategorią. Przekłada się na gotowość do współpracy, uczestnictwo obywatelskie, poczucie bezpieczeństwa i przekonanie, że instytucje publiczne działają w sposób uczciwy oraz przewidywalny. Jeżeli część społeczeństwa doświadcza wykluczenia, stygmatyzacji lub przemocy symbolicznej, słabnie nie tylko jej bezpieczeństwo, ale także jakość relacji społecznych jako całości. Dyskryminacja nie pozostaje więc problemem jednej grupy. Wpływa na całą wspólnotę, ponieważ obniża poziom zaufania, wzmacnia dystans społeczny i normalizuje nierówne traktowanie.

Z kolei badanie Agencji Praw Podstawowych (FRA)[33] dotyczące doświadczeń społeczności żydowskich w Europie pokazuje, że antysemityzm jest doświadczany zarówno online, jak i offline, wpływając na poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość swobodnego funkcjonowania jako osoba. Internet odgrywa tu szczególną rolę. Z jednej strony umożliwia szybkie rozpowszechnianie treści antysemickich, memów, narracji spiskowych i nawoływań do nienawiści. Z drugiej strony powoduje, że osoby mogą doświadczać wrogości w przestrzeni, która jest dziś integralną częścią życia społecznego, zawodowego i obywatelskiego. Antysemityzm online nie jest więc zjawiskiem oderwanym od „realnego świata". Może wzmacniać poczucie zagrożenia, normalizować przemocowy język i przenosić się do relacji offline.

Raport za 2025 rok również pokazuje, że antysemityzm należy analizować nie tylko jako sumę incydentów, ale jako symptom szerszych procesów społecznych. Jego obecność wskazuje na erozję norm debaty publicznej, wzrost akceptacji dla języka odczłowieczającego oraz podatność na narracje spiskowe. Szczególnie niebezpieczne jest to, że antysemityzm bywa przedstawiany jako „żart", „prowokacja", „opinia polityczna" albo „krytyka elit", co utrudnia jego rozpoznanie i reakcję. Tego rodzaju normalizacja przesuwa granice dopuszczalnego języka i sprawia, że treści wykluczające stają się częścią codziennej komunikacji politycznej i internetowej.

W tym sensie poziom, natężenie, formy i sposoby manifestowania antysemityzmu może być wskaźnikiem kondycji debaty publicznej, jakości zaufania społecznego i odporności demokratycznej. Pokazuje, jak społeczeństwo reaguje na różnicę, jak radzi sobie z konfliktem, jak definiuje wspólnotę i kogo uznaje za pełnoprawnego uczestnika życia publicznego.

Dlatego przeciwdziałanie antysemityzmowi powinno być rozumiane nie tylko jako ochrona jednej grupy mniejszościowej — choć ten wymiar pozostaje fundamentalny. Jest to także działanie na rzecz jakości demokracji, bezpieczeństwa społecznego i odporności instytucji publicznych. Reakcja na antysemityzm jest testem tego, czy społeczeństwo potrafi rozpoznawać mechanizmy wykluczania, przeciwstawiać się dezinformacji i bronić standardów debaty publicznej. Skuteczna odpowiedź wymaga nie tylko dokumentowania incydentów, ale również analizy języka, kontekstów, kanałów dystrybucji i funkcji, jaką antysemickie narracje pełnią w życiu społecznym i politycznym.

32 OECD Survey on Drivers of Trust in Public Institutions – 2024 Results: Building Trust in a Complex Policy Environment, OECD Publishing, Paris 2024. *https://www.oecd.org/en/publications/oecd-survey-on-drivers-of-trust-in-public-institutions-2024-results_9a20554b-en/full-report/socio-economic-conditions-political-agency-and-trust_a8fffb72.html* (dostęp: 22.06.2026)

33 Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism. European Union Agency for Fundamental Rights, Vienna 2024. *https://fra.europa.eu/en/publication/2024/experiences-and-perceptions-antisemitism-third-survey* (dostęp: 22.06.2026)

7. Podsumowanie

Rok 2025 pokazał, że antysemityzm w Polsce nie zniknął, nie osłabł i nie stał się mniej szkodliwy społecznie. Zmieniła się natomiast dynamika jego przejawów. Coraz częściej obserwujemy go nie tylko w postaci pojedynczych wypowiedzi, lecz jako powtarzalny mechanizm nienawiści.

Szczególnie widoczna była memetyzacja antysemityzmu. Obsceniczne hasła antyżydowskie funkcjonowały nie tylko jako komentarze, lecz także jako refreny, slogany, piosenki, nagrania i internetowe performance. Treści te były powielane, przerabiane, wykonywane i rozpowszechniane w różnych formatach. W ten sposób antysemityzm coraz częściej staje się elementem internetowej kultury uczestnictwa: żartu, prowokacji, autoprezentacji lub znaku przynależności do określonej wspólnoty emocjonalnej.

Rok 2025 pokazał również silne powiązanie antysemityzmu z polityczną mobilizacją i polaryzacją. Szczególnie widoczne były narracje spiskowe o „obcych wpływach", „Polin", „żydowskich roszczeniach", rzekomej kontroli życia publicznego oraz zbiorowej odpowiedzialności Żydów za procesy polityczne i społeczne. W tym samym czasie nasiliły się treści negujące lub zniekształcające Holokaust, w tym wypowiedzi dotyczące Auschwitz-Birkenau i komór gazowych.

Warto również podkreślić krzyżowy charakter współczesnej mowy nienawiści. Antysemityzm w 2025 roku często łączył się z seksizmem, antyukraińskością, rasizmem i wrogością wobec osób LGBTIQ. Szczególnie trwałe pozostawały narracje spiskowe łączące Żydów, Ukrainę, elity polityczne i instytucje międzynarodowe w jedną opowieść o zagrożeniu dla polskiej suwerenności. Antysemityzm działa tu jako wyzwalacz emocji: porządkuje lęk, gniew i poczucie utraty kontroli, a następnie kieruje je przeciwko grupom przedstawianym jako „obce" lub „wrogie".

Raport Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent nie ogranicza się jedynie do dokumentowania faktów — wydobywa je z cienia, ze sfery pomijanej przez oficjalne statystyki, społeczną obojętność i mechanizmy bagatelizowania nienawiści. Stanowi to istotny wkład w rozumienie skali oraz specyfiki problemu, który często bywa lekceważony lub marginalizowany. Szczegółowa, systematyczna analiza jest niezbędnym warunkiem skutecznej polityki „zero tolerancji". Bez rzetelnej wiedzy o tym, co się dzieje, gdzie i w jaki sposób, nie można prowadzić adekwatnych działań przeciwdziałających antysemityzmowi.

Nie wystarczy prowadzić ogólnej edukacji o tolerancji. Nadszedł czas, by uznać, że antysemityzm to zjawisko osadzone w konkretnej historii, podtrzymywane przez mechanizmy stereotypizacji, wykluczenia i myślenia spiskowego opisane przez psychologię społeczną oraz wywołujące realne, bolesne konsekwencje. Antysemityzm nie zniknie samodzielnie — jego zwalczanie wymaga odwagi, konsekwencji oraz głębokiej świadomości. Ta odpowiedzialność spoczywa nie tylko na politykach i instytucjach, lecz także na mediach, platformach cyfrowych, biznesie, organizacjach społecznych, nauczycielach i każdym uczestniku debaty publicznej. Tylko wspólnym, zdecydowanym działaniem możemy przerwać ten destrukcyjny cykl i budować społeczeństwo odporne na nienawiść, dezinformację i polaryzację.

8. zglosantysemityzm.pl

www.zglosantysemityzm.pl oraz infolinia 12 400 00 08 to prowadzone przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent narzędzia monitorowania i przeciwdziałania antysemityzmowi w Polsce. Ich celem jest zapewnienie osobom pokrzywdzonym i świadkom łatwego, bezpiecznego i anonimowego sposobu zgłaszania incydentów o charakterze antysemickim.

Za pośrednictwem formularza internetowego lub infolinii można zgłaszać zarówno zdarzenia stanowiące naruszenie prawa, jak i inne przejawy antysemityzmu, w tym mowę nienawiści, akty werbalne, przemoc symboliczną, akty wandalizmu czy przypadki dyskryminacji.

Wsparcie dla osób pokrzywdzonych zgłaszających obejmuje:

- ocenę, czy dane zdarzenie może stanowić przestępstwo lub incydent motywowany uprzedzeniami;
- konsultacje dotyczące możliwych działań prawnych i dostępnych środków ochrony;
- informacje o instytucjach i procedurach właściwych do dalszego prowadzenia sprawy;
- wsparcie w dokumentowaniu incydentu.

Co dzieje się ze zgłoszeniem?

- zgłoszenie jest anonimizowane i poddawane analizie eksperckiej;
- dane są klasyfikowane zgodnie z metodologią monitoringu antysemityzmu oraz wykorzystywane do analiz trendów i form współczesnego antysemityzmu;
- w przypadku incydentów internetowych podejmujemy działania zmierzające do usunięcia szkodliwych treści. Korzystając ze statusu Trusted Partner oraz współpracy z partnerami europejskimi, przekazujemy zgłoszenia administratorom platform społecznościowych i innych serwisów internetowych, wnioskując o zablokowanie lub usunięcie materiałów naruszających zasady platform oraz prawa osób pokrzywdzonych.
- w przypadkach wymagających interwencji podejmowane są działania wobec właściwych instytucji publicznych lub podmiotów odpowiedzialnych za usunięcie skutków incydentu, np. antysemickich napisów czy graffiti;
- w sprawach mogących przyczynić się do zmiany praktyki stosowania prawa lub poprawy ochrony osób pokrzywdzonych możliwe jest podjęcie działań w ramach litygacji strategicznej, za zgodą osoby pokrzywdzonej,
- zagregowane wyniki są publikowane w raportach oraz wykorzystywane w działaniach edukacyjnych i rzeczniczych;
- wybrane przykłady incydentów służą podnoszeniu kompetencji instytucji odpowiedzialnych za reagowanie na przestępstwa motywowane uprzedzeniami.

Każde zgłoszenie pomaga nie tylko udzielić wsparcia osobom dotkniętym antysemityzmem, lecz także lepiej rozumieć skalę, charakter i zmieniające się formy tego zjawiska w Polsce.

9. Biogramy:

Joanna Grabarczyk-Anders – aktywistka społeczna z piętnastoletnim doświadczeniem w obszarze mowy nienawiści, przestępstw motywowanych uprzedzeniami oraz bezpieczeństwa w sieci. Współtwórczyni kampanii Hejtstop. Ekspertka współpracująca z Żydowskim Stowarzyszeniem Czulent. Przewodnicząca Zespołu do spraw przeciwdziałania mowie nienawiści i przestępstwom motywowanym uprzedzeniami przy Prokuratorze Generalnym. Jej ekspertyza obejmuje prowadzenie badań, analiz oraz sporządzanie raportów dotyczących skali incydentów motywowanych nienawiścią, wykorzystywania treści nienawistnych w kampaniach wyborczych, usuwania nielegalnych treści przez serwisy internetowe oraz zjawisk dezinformacji na platformach społecznościowych.

Specjalizuje się również w zagadnieniach dotyczących underreportingu w organizacjach mniejszościowych. Jako wykwalifikowana trenerka w zakresie bezpieczeństwa w sieci, mowy nienawiści oraz przestępstw z motywacji uprzedzeń prowadzi szkolenia dla różnych grup zawodowych, w tym dla prokuratorów, policjantów, Straży Granicznej, adwokatów, administratorów treści oraz organizacji mniejszościowych. Jej obszarem zainteresowań jest również odpowiedzialność administratorów sieci za treści, zabezpieczanie i gromadzenie materiału dowodowego oraz ustalanie tożsamości sprawców przestępstw.

Anna Zielińska – ekspertka do spraw tolerancji i niedyskryminacji. Członkini zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, zajmującego się przestępstwami z nienawiści, mową nienawiści, antysemityzmem i rzecznictwem. Członkini Komitetu Sterującego Sieci ENCATE i członkini Komitetu Wykonawczego Międzynarodowej Rady Kobiet Żydowskich (ICJW). Członkini rady doradczej Centrum Zwalczania Antysemityzmu i Nietolerancji w Belgradzie. Pełniła funkcję doradcy do spraw zwalczania antysemityzmu w OBWE/ODIHR oraz doradcy do spraw zwalczania antysemityzmu w Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie.

Ukończyła studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim i Cambridge British Law School, studia podyplomowe z polityki i historii Bliskiego Wschodu na Uniwersytecie w Tel Awiwie. Jej działalność rzecznicza rozpoczęła się od stypendium w biurze American Jewish Committee DC i kierowania dwiema konferencjami na temat Bliskiego Wschodu zorganizowanymi w Polsce dla AIPAC. Jest autorką publikacji na temat prawa międzynarodowego oraz tolerancji i niedyskryminacji.

Anna Chipczyńska – działaczka polskiej społeczności żydowskiej. Członkini Zarządu Stowarzyszenia Żydowskiego Czulent od 2024 roku, przewodnicząca Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie w latach 2014–2018, członkini Rady Konsultacyjnej do spraw Odporności na Dezinformację Międzynarodową przy Ministrze Spraw Zagranicznych. Zajmuje się rzecznictwem, partycypacją publiczną, budowaniem partnerstw i sojuszy oraz zarządzaniem organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Odznaczona medalem honorowym „Powstanie w Getcie Warszawskim" za zasługi na rzecz pojednania między Polakami i Żydami oraz zaangażowanie w zwalczanie antysemityzmu. Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego, Central European University oraz BPP Law School w Londynie, stypendystka na Uniwersytecie w Tel Awiwie w latach 2003–2004. W przeszłości związana zawodowo także ze Światowym Kongresem Żydów oraz Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE.

Piotr Kwapisiewicz –ekspert w obszarze praw człowieka, polityk publicznych oraz udziału mniejszości w życiu publicznym. Od ponad 17 lat wspiera administrację publiczną, organizacje społeczne i instytucje międzynarodowe w tworzeniu polityk, programów i rekomendacji opartych na perspektywie praw człowieka. Specjalizuje się w budowaniu współpracy międzysektorowej. Jego doświadczenie obejmuje również przeciwdziałanie mowie nienawiści oraz przestępstwom motywowanym uprzedzeniami, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na funkcjonowanie społeczności lokalnych i procesy demokratyczne.

Stypendysta programu Minorities Fellowship Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) oraz absolwent Szkoły Liderów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wol-

ności. Współpracował m.in. z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR), European Judicial Training Network oraz licznymi instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi w Polsce i Europie. Prezes zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent.

10. Bibliografia

- P. Kwapisiewicz, A. Zielińska, Definicja antysemityzmu Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście. Opracowanie, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, Kraków 2021
- Zrozumienie antysemickich przestępstw z nienawiści i zapewnienie bezpieczeństwa społecznościom żydowskim. Praktyczny przewodnik. OBWE/ODIHR 2018
- Antysemickie incydenty w roku 2024. Badanie doświadczenia społeczności żydowskiej. Opracowanie: Anna Zielińska. Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, Kraków 2025
- Agnieszka Graff o manosferze: „Mamy do czynienia z nową formą faszyzmu", OKO.press 2026
- J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory parlamentarne 2023, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2023.
- J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory do Parlamentu Europejskiego 2024. Żydowskie Stowarzyszenie Czulent 2024.
- Nidal Al-Mughrabi, Palestinians rush US-backed aid centre despite concerns over checks. Reuters 2025.
- Understanding Holocaust Distortion. Contexts, Influences and Examples. 2021 IHRA
- AI and the Holocaust: rewriting history? The impact of artificial intelligence on understanding the Holocaust, UNESCO 2024
- OECD Survey on Drivers of Trust in Public Institutions – 2024 Results: Building Trust in a Complex Policy Environment, OECD Publishing, Paris 2024
- Combatting Discrimination in the European Union, OECD Publishing, Paris 2025
- Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism. European Union Agency for Fundamental Rights, Vienna 2024

11. Spis wykresów

- Wykres 1. Incydenty offline na przestrzeni lat.
- Wykres 2. Liczba incydentów antysemickich w Polsce w 2025 roku.
- Wykres 3. Procentowy i liczbowy udział incydentów ze względu na miejsce wystąpienia.
- Wykres 4. Kategorie incydentów na tle antysemickim w 2025 roku.
- Wykres 5. Przepisy naruszone w incydentach antysemickich zgłoszonych w 2025 roku.

12. Spis tabel

- Tabela 1. Krzyżowe występowanie uprzedzeń łączonych z antysemityzmem.
- Tabela 2. Kategorie incydentów nadawane przez osoby zgłaszające już na etapie korzystania z platformy stanowią podstawę pierwszego podziału incydentów.
- Tabela 3. Przepisy naruszone w incydentach antysemickich zgłoszonych w 2025 roku.
- Tabela 4. Procentowy udział różnych typów antysemityzmu w zgłoszonych incydentach w 2025 roku.
- Tabela 5. Rozkład zgłoszonych incydentów offline według województw.

13. Spis ilustracji

- Rycina 1. Przykład antysemityzmu współczesnego. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 2 stycznia 2025 r.
- Rycina 2. Przykład antysemickiej groźby online. Komentarz opublikowany na Instagramie, zrzut ekranu z 17 lutego 2025.
- Rycina 3. Zniszczenie zabytkowego nagrobka na cmentarzu w Otwocku-Anielinie. fot. Mirosław Pakuła
- Rycina 4. Zniszczony pomnik pamięci 6500 Żydów z getta w Falenicy.
- Rycina 5. Antysemickie i antyukraińskie graffiti we Wrocławiu. fot. Wrocław, Ostrów Tumski.
- Rycina 6. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 6 stycznia 2025 r.
- Rycina 7. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 17 kwietnia 2025 r.
- Rycina 8. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 9 stycznia 2025 r.
- Rycina 9. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 21 września 2025 r.
- Rycina 10. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 15 lipca 2025 r.
- Rycina 11. Polskie Radio Białystok, „Burza po rocznicy w Jedwabnem. Prokuratura bada tablice, Yad Vashem mówi o profanacji", data publikacji: 11.07.2025, dostęp: 22.06.2026. fot. Paweł Wądołowski
- Rycina 12. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 13 czerwca 2025 r.

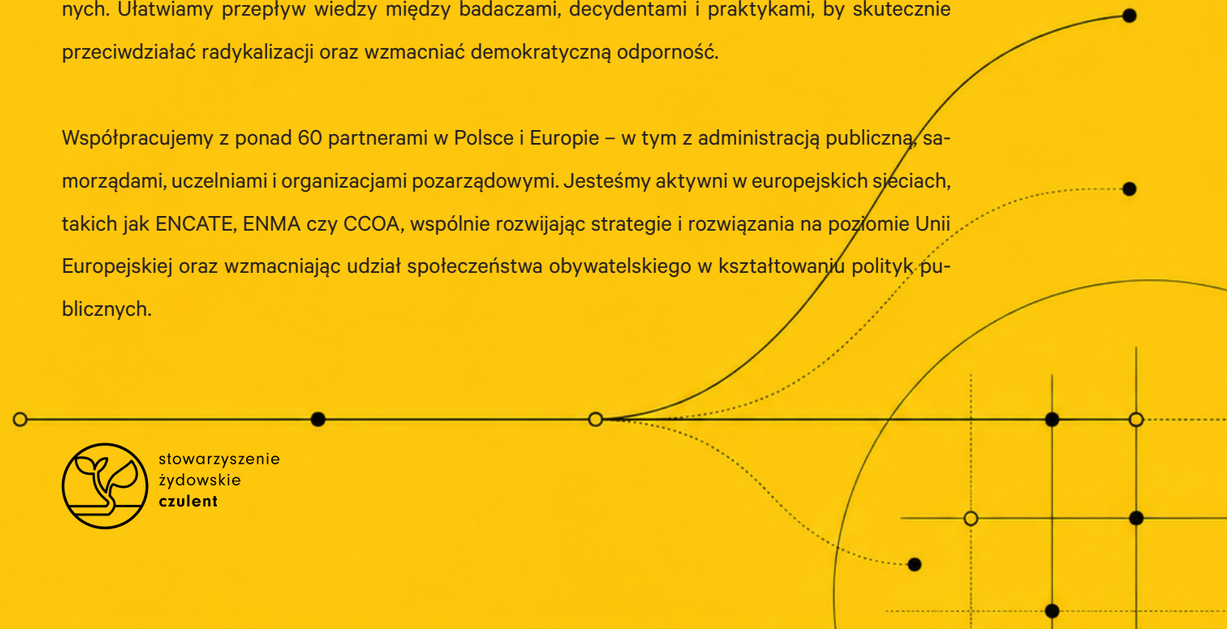

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent jest niezależną organizacją rzeczniczą działającą na rzecz demokratycznego, otwartego i odpornego społeczeństwa opartego na prawach człowieka. Koncentrujemy się na przeciwdziałaniu i reagowaniu na dyskryminację i przestępstwa motywowane uprzedzeniami, traktując je nie tylko jako naruszenia praw jednostki, lecz także jako zagrożenie dla stabilności demokracji, zaufania społecznego i jakości instytucji publicznych.

W naszych działaniach łączymy perspektywę prawną, społeczną i edukacyjną. Korzystamy z analizy danych, nowych technologii oraz interdyscyplinarnej wiedzy, by skutecznie identyfikować zagrożenia, projektować rozwiązania systemowe i wspierać instytucje w tworzeniu polityk publicznych.

Prowadzimy działania rzecznicze, monitorujemy zjawiska nienawiści oraz rozwijamy narzędzia i strategie przeciwdziałania dyskryminacji, dezinformacji i polaryzacji. W ramach platformy zglosantysemityzm.pl zapewniamy bezpłatną pomoc prawną osobom dotkniętym przestępstwami z nienawiści. Wzmacniamy także społeczności i organizacje mniejszościowe, rozwijając ich kompetencje i dostarczając narzędzi do aktywnego udziału w życiu publicznym oraz do włączania ich perspektywy w procesy decyzyjne na poziomie lokalnym i krajowym.

Działamy również jako knowledge broker: tworzymy analizy, raporty i rekomendacje wspierające instytucje publiczne, samorządy i organizacje społeczne w projektowaniu działań opartych na danych. Ułatwiamy przepływ wiedzy między badaczami, decydentami i praktykami, by skutecznie przeciwdziałać radykalizacji oraz wzmacniać demokratyczną odporność.

Współpracujemy z ponad 60 partnerami w Polsce i Europie – w tym z administracją publiczną, samorządami, uczelniami i organizacjami pozarządowymi. Jesteśmy aktywni w europejskich sieciach, takich jak ENCATE, ENMA czy CCOA, wspólnie rozwijając strategie i rozwiązania na poziomie Unii Europejskiej oraz wzmacniając udział społeczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu polityk publicznych.

stowarzyszenie
żydowskie
czulent